



Prezident İlham Əliyev
Xocalı soyqırımının ildönümü ilə
bağlı paylaşım edib



Günahsız Xocalı qurbanlarının qisası döyüş meydanında alındı



Prezident
İlham Əliyev Xocalıda
Soyqırımı Memorialının
təməlini qoyub və
rayon ictimaiyyətinin
nümayəndələri ilə
görüşüb

İlham Əliyev Rəcəb Tayyib
Ərdoğana zəng edib



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 26-da Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana zəng edib.

Prezident İlham Əliyev Rəcəb Tayyib Ərdoğanın yubileyi münasibətilə təbrik edib, Türkiyənin rifahı naminə fəaliyyətinə yeni uğurlar və möhkəm cansağlığı arzulayıb.

Türkiyə dövlətinin başçısı göstərilən diqqətə və təbriklərə görə təşəkkürünü bildirib.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan Xocalı soyqırımının ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Prezidentinə və xalqına başsağlığı verib. Dövlətimizin başçısı başsağlığına görə minnətdarlığını ifadə edib.

Söhbət zamanı İlham Əliyevin prezident seçildəndən sonra ilk rəsmi səfərini Türkiyəyə etməsinin önəmi bir daha qeyd edilərək, bu səfərin əlaqələrimizin daha da möhkəmləndirilməsi işinə töhfə verdiyi vurğulanıb.

Dövlət başçılarının Şuşa Bəyannaməsinin əhəmiyyətinə bir daha toxunaraq, bu Bəyannamənin uğurla həyata keçirilməsindən məmnunluqlarını bildiriblər.

Prezident İlham Əliyev və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycan-Türkiyə dostluq, qardaşlıq və müttəfiqlik əlaqələrinin bundan sonra da uğurla inkişaf edəcəyinə və möhkəmlənəcəyinə əminliklərini bildiriblər, oməkdəşliyin perspektivləri, gələcək təmaslar və qarşılıqlı marağ doğuran məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparıblar.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Birinci vitse-prezident
Mehriban Əliyeva Xocalı soyqırımı ilə
bağlı paylaşım edib



Fevralın 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Xocalı şəhərində Xocalı Soyqırımı Memorialının təməlini qoyub, rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı övvəlcə mərasim iştirakçıları ilə görüşdü.

Qadın sakin: Xoş gəldiniz. Allah Sizi qorusun, cənab Prezident. Höyatımızın ən xoşbəxt günüdür.

Sakinlər: Var olun, cənab Prezident, Allah Sizi qorusun.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun.

Görüşdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev dedi:

- İlk dəfədir ki, Xocalı soyqırımı gününü biz Xocalıda günahsız Xocalı qurbanlarının xatirəsini anaraq qeyd

edirik. Otuz iki ildən sonra biz doğma torpağımıza qayıtmış, Xocalı qurbanlarının xatirəsini əbədiləşdirmək üçün bu gün burada - 26 fevral günündə memorial kompleksin təməli qoyulacaq. Onu bildirməliyəm ki, bu layihə çoxdan hazır idi, yer də seçilmişdi, Bakı şəhərində Xocalı soyqırımı abidəsinin yanında yer seçilmişdir. Ancaq memorial kompleksin tikintisi ilə bağlı hər il mən müəyyən tərəddüdlər keçirərək o hadisəni, o layihəni təxirə salırdım. Ona görə ki, sizin kimi mən də inanırdım və bilirdim, biz buraya qayıdacağıq, Xocalıya qayıdacağıq və burada günahsız qurbanların xatirəsini əbədiləşdirmək üçün memorial kompleks yaradılacaq. Otuz iki ildən sonra siz qayıtmısınız. Otuz iki ildən sonra - o qanlı faciədən sonra biz Azərbaycandan hər bir guşəsində, Qarabağın hər bir yerində sahib kimi, bu Vətənin övladları kimi yaşayırıq, qururuq, bərpə

edirik. Azad edilmiş bütün torpaqlarda geniş quruculuq işləri gedir.

Xocalı soyqırımı isə heç vaxt xalqımızın yaddaşından silinməyəcək. Heç vaxt Azərbaycan xalqı bu qanlı cinayəti unutmayacaq. Otuz iki ildən sonra o qanlı faciəni törədərək günahsız insanları qətlə yetirmişdir. 613 insan vəhşicəsinə qətlə yetirilmişdir, 150 insan itkin düşmüşdür, - töbi ki, onların da taleyi bəllidir, - 1000-dən çox insan girov götürülmüşdür, 60-dan çox uşaq, 100-dən çox qadın, yaşlı 70 insan erməni vəhşiləri, faşistləri tərəfindən vəhşicəsinə bir gecə içində qətlə yetirilmişdir.

Əfsuslar olsun ki, "Xocalıya ədalət!" çağırışımız cavabsız qaldı. Düzü, 18 ölkə bizim səylərimizin nəticəsi olaraq bu qanlı faciəni soyqırımı kimi tanımışdır.



Erməni faşizminin daha bir qanlı cinayətinin üstü Xocalıda açıldı

İndiyə qədər işğaldan azad edilmiş ərazilərdə
13 kütləvi məzarlıq aşkarlandı

Son iki yüz il boyu milli düşmənçilik zəminində Azərbaycan xalqına qarşı qətləmlər, soyqırımları törədən erməni faşistləri bu qanlı əməllərini Birinci Qarabağ müharibəsində də davam etdiriblər. Hələ 1992-ci il fevralın 26-na - Xocalı soyqırımına qədər erməni qatilləri azərbaycanlılara qarşı ard-arda kütləvi qətləmlər törədiblər. Azərbaycanın Ermənistanla həmsərhəd olan Qazax rayonunun Bağanis Ayırım kəndinin, keçmiş Dağlıq Qarabağda azərbaycanlılar yaşayan İmarət Qorvənd, Tuğ, Səlakotin, Axullu, Xocavənd, Comilli, Nəbilər, Məşəli, Həsənbənd, Kərkicəhan, Qaybali, Malibəyli, Yuxarı və Aşağı Quşçular, Qaradağ-

lı kəndlərinin işğal zamanı həmin yaşayış məntəqələrinin dinc əhalisinin bir hissəsi qabaqcadan hazırlanmış plan əsasında xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilib. 1992-ci il fevralın 26-da Xocalı sakinlərinə qarşı bəşər tarixində bənzərinə rastlanmayan soyqırım həyata keçirib. Bu qətləmlə nəticəsində 613 xocalılı xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilib. 8 ayıl yer üzündən silinib. Həmin gün girov götürülən 1275 Xocalı sakini erməni qatilləri tərəfindən amansız işğəncələrlə məruz qalıblar. Erməni qatilləri xalqımıza qarşı Başlıbel, Ağdaban, Ballıqaya və sair kimi faciələr yaşadıblar.



Ermənistanın torpaq altında gizlətdiyi cinayətləri ifşa olunur

44 günlük Vətən müharibəsində işğaldan azad edilən şəhər və kəndlərimiz minalardan təmizləndikcə aşkara çıxarılan kütləvi məzarlıqlar erməni canilərinin xalqımıza qarşı həyata keçirdikləri soyqırımı siyasətini bir daha sübuta yetirir: "Görünür, Ermənistanın mina xəritələrini verməkdən boyun qaçırmasının bir səbəbi də onların öz cinayətkar əməllərini ört-basdır etmək niyyətləridir. Xocalı soyqırımının 32-ci ildönümü ərəfəsində şəhər ərazisində aşkarlanan kütləvi məzarlıq Ermənistanın dinc azərbaycanlılara qarşı ağılasız müharibə cinayətləri törətdiyindən xəbər verir. Birinci Qarabağ müharibəsində işğəncələrlə qətlə yetirdikləri soydaşlarımızın izini itirmək üçün onları kütləvi şəkildə basdırsalar da, tarix bütün həqiqətləri ortaya çıxarır. Uzun illər keçsə də, ilahi ədalət yerini tapır".



Xocalı soyqırımı - tariximizin qanlı və unudulmaz səhifəsi

Fevralın 26-dır. Yenə də Azərbaycan xalqı Xocalı şəhidlərinin xatirəsini anmaq üçün Bakı şəhəri Xocalı prospektində ucaldılmış "Ana fəryadı" abidəsinə ziyarət etməyə gəlir. Ziyarətə gələnlərin arda-arası kəsilmir. Əllərində gül dəstələri tutmuş insanlar kövrək addımlarla, üz-gözlərindən kədər sülzülərək abidəyə yaxınlaşırlar. Abidənin qarşısında bir anlıq ayaq saxlayır, şəhidlərə ehtiramını bildirmək üçün baş əyirlər. Əllərindəki gül dəstələrini, əkililləri abidənin qarşısına qoyurlar. Ziyarətə gələnlərin arasında yaşlılar da, gənclər də, məktəblilər də var. Yaşından, vəzifəsindən asılı olmayaraq bu gün insanlar Xocalı şəhidlərini anmaq, düşmənə etirazlarını bildirmək üçün "Ana fəryadı" abidəsinə ziyarət edirlər. Abidənin önünə sanki gül yağışı, çiçək yağışı yağır. Bu çiçəklər Azərbaycan xalqının Xocalı şəhidlərinə ehtiramının ifadəsidir.

Ziyarətə gələnlərlə görüşüb söhbət etdik. Onların ürək sözlərini dinlədik. İlk həmsöhbətimiz olan Sahabxanım Yolçuyeva dedi ki, Xocalı soyqırımı tariximizin qanlı faciəsidir. Qanlı yazılmış tarix isə heç vaxt unudulmur, daim anılır, xatırlanır. Azərbaycan xalqı ərəzi bütövlüylü və müstəqilliyi uğrunda şəhid olanları heç vaxt unutmur. Bugünkü ziyarətə gələn izidim dediklərimizi bir daha təsdiq edir. Xocalı faciəsinə törədən erməni faşistlərinə nifrətə sonsuzdur. Qardaşım Tağı Mikayılov Birinci Qarabağ müharibəsində iştirak edib, erməni qəsbkarlarına qarşı vuruşub. Təəssüflər olsun ki, 10 iyul 1992-ci ildə Ağdərə uğrunda gedən döyüşlərdə itkin düşüb. İllərdən bəridir ki, qardaş soruğu ilə göziyəm. Xocalı faciəsində şəhid olanları heç vaxt unutmur. Mən hər il "Ana fəryadı" abidəsinə ziyarət etməyi vətəndaşlıq borcum hesab edirəm.



Milli-mənəvi dəyərlərimizi qoruyaq

İtirdiklərimiz və itirə biləcəklərimiz

Hər xalqın özünəməxsus xüsusiyyətləri, onu başqalarından fərqləndirən cəhətləri var.

Bütün bunlara cəm halında milli-mənəvi dəyərlər deyirlər.

Bu dəyərlər qısa bir vaxtda, asanlıqla yaranmır.

İllər boyu seçilib-fərqləndirilərək qorunur, əsrlərin sınağından keçərək formalaşır.

Milli-mənəvi dəyərlər adət-ənənələrdə, məişətdə, ailədaxili, doğmalar, qohumlar, qonşulararası münasibətlərdə qorunaraq saxlanılır, milli mədəniyyətin bir hissəsinə çevrilir, xalqımızı digərlərindən fərqləndirən başlıca əlamətlərdən hesab olunur.

Dini dəyərlər də milli dəyərlərin bir hissəsidir.

Tarixin müəyyən dövrlərində bu dəyərlərə təsir göstərən, müəyyən dərəcədə dəyişə bilər.

Bəla dəyişmələr böyük şəhərlərdə, məqəpəllərdə daha sürətlə gedir.

Nisbətən kiçik yaşayış məntəqələrində isə onlar daha dözümlü, təsirə az məruz qalır olurlar.

Məsələn, sovet dönəmində dövrün tələblərindən irəli gələn dəyişikliklər, xüsusən Kommunist Partiyasının millətlər arasındakı mühüm fərqləri aradan qaldırmaq, xalqların tarixi birliliyinin yeni formasının,

"sovet xalqı"nın yaranması ilə bağlı tezisləri mənəvi dəyərlərə təsirə az təsir etmişdi, insanların dünyagörüşü ilə yanaşı, adət-ənənələrimizə, məişətimizə də hissediləcək təsiri göstərdi.

Bu gün eyni hal "Avropa dəyərləri"nin icmizə işləməsi ilə bağlı sahələrdə də müşahidə edirik.

Ulu Öndər Heydər Əliyev məhz bu məqamı nəzərdə tutaraq böyük uzaqgörənliklə xəbərdarlıq edirdi:

"Biz özümüzü Qərbdə tutsaq da, şərqli olduğumuzu heç zaman unutmamalıyıq!"



Günahsız Xocalı qurbanlarının

Əvvəl 1-ci sahə.

Ancaq bu ölkələrin arasında böyük dövlətlərin adları yoxdur. Beynəlxalq təşkilatlar, onların bir çoxu bu faciəyə biganə qalmışdır.

Azərbaycan dövləti, dövlət qurumları, eyni zamanda xaricdə yaşayan azərbaycanlılar, bizim ictimai təşkilatlarımız və onların arasında Heydər Əliyev Fondu Xocalı soyqırımını dünyaya tanıtdırmaq üçün çox böyük səylər göstərmişdir. Heydər Əliyev Fondunun xətti ilə geniş vüsət almış "Xocalıya ədalət!" kampaniyası dünyanın müxtəlif yerlərində özünü göstərmişdir, bir çox tədbirlər, təqdimatlar həyata keçirilmişdir, kitablar, məqalələr dərc edilmişdir, sərəngilər təşkil olunmuşdur. Yəni, biz bu həqiqəti dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün bir çox səylər göstərmişdik və haqlı olaraq dünyadan ədalət tələb edirdik. Çünki Xocalı soyqırımı dünyanın gözü qarşısında baş vermiş qanlı cinayətdir. Xocalı soyqırımını inkar etmək ədalətsizlik və vicdansızlıqdır. Halbuki Ermənistan dövləti, o vaxt və bu gün onun arxasında duran eyni qüvvələr, eyni ölkələr eləndən gələni edirdilər ki, bu hadisə ört-basdır edilsin, Ermənistan məsuliyyətə cəlb olunmasın, Ermənistanla qarşı hər hansı bir sanksiya tətbiq edilməsin və onlar cəzasız qalsın.

Biz onilliklər ərzində çalışırıq, xüsusilə son illər ərzində çalışırıq ki, bu qanlı cinayəti törədənlər ədalət qarşısında cavab versinlər. Ancaq gördük ki, bu ədaləti ancaq biz özümüz bərpa etməliyik və bunu etdik. İkinci Qarabağ müharibəsi ədalətin təntənəsi idi. İkinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində o vaxt işğal altında olan torpaqların böyük hissəsi azad edilmişdir, işğal altında qalan ərazilər beş ay bundan əvvəl azad edilmişdir.

Mən bilirəm ki, siz xocalılılar o vaxt bütün Azərbaycan xalqı kimi sevinmişiniz. Onu da bilirəm, sizin ürəyinizdə müəyyən fikirlər var idi ki, bəs Xocalı nə olacaq, bəs Xankəndi nə olacaq? Mən bunu bilirəm, ancaq sizə deyə bilmirdim ki, nə olacaq. Halbuki siz də bildiniz, mən də bilirəm ki, hər şey ədalətli olacaq. Biz Xocalıya ərazi bütövlüyümüzün, suverenliyimizin tam bərpa olunduğunu hesab edə bilməzdik. Xocalının Azərbaycan xalqının tarixində və şüurunda o qədər böyük yeri var ki, bu faciə qəlbimizdə o qədər böyük yaralar salıb ki, Xocalı azad olunmadan biz sakitləşə bilməzdik. Beş ay əvvəl antiterror əməliyyatı nəticəsində Xocalı daxil olmaq şərtilə, bütün o vaxt digər ərazilər - hansılar ki, işğal altında idi və separatçılardan at oynadırdılar, - azad edildi. 2023-cü il oktyabrın 15-də Xocalıda Azərbaycan bayrağı qaldırıldı. Biz Xocalıda böyük abadlıq işlərinə də start vermişik.

"Xocalıya ədalət!" tələbimiz tam haqlı idi. Bu ədaləti döyüş meydanında təmin etməyimiz beynəlxalq hüquqa və tarixi ədalətə tam uyğundur. Biz tarixi ədaləti bərpa etmişik. Biz günahsız Xocalı qurbanlarının qisasını döyüş meydanında aldığımızı, onların qanını döyüş meydanında aldığımızı, qoymadığımızı ki, onların qanı yerdə qalsın. Düzüdü, buna 30 il vaxt lazım oldu. Ancaq bu 30 il ərzində görülmüş işlər, apardığımız məqsədyönlü siyasət bu günü burada yaşamaq üçün bizə imkan yaradırdı.

O vaxt - işğal dövründə mənim köçkünlər, - bu gün keçmiş köçkünlər adlandırılır, köçkün anlayışı artıq tamamilə silinib, bütün bizim vətəndaşlarımızdan, - çoxsaylı görüşlər əsasında hər dəfə onlara deyirdim ki, gün gələcək və biz bütün torpaqlarda Azərbaycan bayrağını qaldıracağıq, ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik. Yüzdən çox köçkün qəsəbəsi salınmışdır və köçkün qəsəbələrini hamısının açılışlarında mən iştirak etmişəm. Birinci köçkün qəsəbəsi o vaxt Ulu Öndər Heydər Əliyev iştirakı ilə məhız xocalılılar üçün Ağcakənd qəsəbəsində salınmışdır və o vaxt bizim o qədər böyük maliyyə imkanlarımız yox idi. Ancaq olan-qalan və-



sait də bax o məqsədlər üçün istifadə olundu və bu, bir yol göstəricisi idi. Yəni, Ulu Öndər hamımıza göstərmişdi ki, biz ağır vəziyyətdə yaşayanlar üçün şərait yaradaq. Eyni zamanda bizim əsas məqsədimiz torpaqların azad edilməsi idi və o vaxt köçkünlərlə çoxsaylı görüşlər əsasında deyirdim ki, bu şərait yaradılır, bu şərait yaxşıdır, - çadır şəhərcikləri, bilirsiniz ki, sonuncusu 2007-ci ildə ləğv edildi, - ancaq bu, müvəqqəti yaşayış yeridir. Torpaqlar azad olunan sonra ondan daha yaxşı şərait yaradılacaq sizin doğma torpaqlarınızda və bu gün biz bunu görürük. Artıq beş yaşayış məntəqəsinə keçmiş köçkünlər qayıtmışlar. Bu il o yaşayış məntəqələrinin sayı 20-yə çatacaq. Bu il həm Xocalıda, həm Xankəndidə artıq həyat bərpa ediləcək, o cümlədən bu yaxın yerlərdə yerləşən Malibeyli, Kərkicahan, Şuşanın Türksü kəndləri də bərpa ediləcək, Ağdam şəhəri bərpa edilir və gələcək il Ağdam da ilk köç başlanacaq, yeni quruculuq işləri geniş vüsət alıb.

Xocalıya gəldikdə isə biz sentyabrın 20-də öz suverenliyimizi tam bərpa edəndən sonra dərhal göstəriş verdim ki, ilk növbədə, Xocalıda xocalılıların evləri bərpa edilsin. Çünki mənfur düşmənlər qaldırmaq, ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək üçün Xocalıda xocalılıların evlərini separatçıları, düşmənləri yerləşdirmişdi, o cümlədən xarici ölkələrdən. Görün, xalqımıza qarşı nə qədər böyük və çirkin cinayət törədilmişdir və yenə də deyirəm, dünya buna biganə qalmışdır. Ermənistan və onun hava-



darları hesab edirdilər ki, onları heç kim cəzalandırmayacaq. Onlar səhv etmişdilər, bu gün də səhv edirlər. Yeni yiyə axtarışında olan, onun-bunun qucağına sığınan Ermənistan əməliyyatı yeganə yol Azərbaycanın bütün şərtlərini qəbul etmək və Azərbaycana qarşı ərazi iddialarından əl çəkməkdir.

Biz Xocalı soyqırımını heç vaxt unutmayacağıq. Yenə də deyirəm, biz həm İkinci Qarabağ müharibəsi lı soyqırımını törətmişdir, xocalılıları öz doğma torpağından didərgin salmışdır. Üstəgəl, Xocalının tarixi adını dəyişdirməyə çalışırdı və azərbaycanlıların evlərinə separatçıları, düşmənləri yerləşdirmişdi, o cümlədən xarici ölkələrdən. Görün, xalqımıza qarşı nə qədər böyük və çirkin cinayət törədilmişdir və yenə də deyirəm, dünya buna biganə qalmışdır. Ermənistan və onun hava-

düşməndir. Biz o vaxt gücsüz idik, onların arxasında böyük qüvvələr dayanmışdır. Bu gün biz güclüyük və bəziləri bizə deyirlər ki, biz rəhm edək, amma onlar bizə rəhm etdilərmi ki?

Yenə də deyirəm, bütün bunlar təbii bizim fikirlərimizdir, duyğularımızdır. Yenə də deyirəm, biz qisasımızı aldığımızı, biz 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsi ərzində, həm birgünlük antiterror əməliyyatı zamanı böyük peşəkərlik, qəhrəmanlıq, fədakarlıq göstərmişik. Bizim övladlarımız ölməyə gedirdilər ki, bu torpaqları işğalçılardan azad edəcəyik. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Sakinlər: Allah rəhmət eləsin, amin.

Prezident İlham Əliyev: Silahlı Qüvvələrimiz böyük peşəkərlik, cəsarət göstərmişdir. Bütün dünya bunu görür və xüsusilə bu gün dünyanın müxtəlif yerlərində baş verən hadisələr, müharibələr, qanlı toqquşmalar bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan Ordusu həm peşəkərdir, həm vətənpərvərdir, həm bacarıqlıdır, həm də eyni zamanda əməliyyatları elə aparır ki, qısa müddət ərzində həlli mümkün olmayan kimi sayılan əməliyyatları aparılmışdır, onlardan da biri, bəlkə də birincisi Şuşa əməliyyatıdır.

Bu gün isə biz buradayıq, burada olmağımız tarixi ədalətin tam bərpası deməkdir. Xocalı bu gün qurulur, indi gedib quruculuq işləri ilə tanış oluruq. Bütün digər ərazilərdə quruculuq işləri aparılır və bu gün burada Xocalı Soyqırımı Memorialının təməli qoyulacaqdır. Xocalı qurbanlarının bu gün

ruhu şadıddır, Allah onlara rəhmət eləsin.

Sakinlər: Amin.

Prezident İlham Əliyev: Onların əziz xatirəsi qəlbimizdə əbədi yaşayacaqdır. Sağ olun.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi **Anar Ələkbərov** dövlətimizin başçısına Xocalı Soyqırımı Memorialı barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Xocalı-Əsgoran avtomobil yolunun üzərində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən yaradılacaq Xocalı Soyqırımı Memorialı bəşəriyyətə qarşı yönəlməmiş dənizə qətlə qurbanların dünyaya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycan xalqının milli yaddaşının qorunması və soyqırımı qurbanlarının xatirəsinin əbədiləşdirilməsi məqsədi daşıyır.

Memorial müxtəlif bölmələrdən ibarət olacaq. Burada 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə törədilmiş faciə, həmçinin Xocalının tarixi, coğrafi əhəmiyyəti, dinc əhaliyə qarşı törədilmiş faciədən əvvəl Xocalıdakı həyat barədə faktlar yer alacaq. Memorialda Xocalının coğrafi mövqeyini təsvir etmək məqsədilə rayonun maketi də yer alacaq.

Ziyarətçilər memorialda soyqırımı qurbanlarının və şahidlərinin hekayələri, xocalılıların düşmənlərə qarşı mərdliyi ilə tanış ola biləcəklər. Bu hekayələr Xocalı soyqırımının miqyasını, faciə qurbanlarının iztirablarını hər bir kəsə ötürərək, Azərbaycan tarixinin ən dəhşətli səhifəsi barədə məlumatları çatdıracaq.

Memorialda, həmçinin faciə ilə bağlı sənədli filmlər, Xocalı höqiqətləri barədə videomateriallar nümayiş olunacaq.

qisası döyüş meydanında alındı



Eyni zamanda Xocalının işğaldan azad olunması və cinayətkarların cəzalandırılması istiqamətində görülən tədbirlər barədə məlumatlar yer alacaq. Maarifləndirici materiallar, rəqəmsal məzmun vasitəsilə soyqırımı kimi faciələrin səbəbləri, nəticələri, qarşısının alınmasının zərurəti, etimiyətin insan haqlarına hörmət etməsinin vacibliyi diqqətə çatdırılacaq.

Qeyd edək ki, 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən keçmiş sovet ordusunun 366-cı motorcu alayının iştirakı ilə həyata keçirilən Xocalı soyqırımı nəticəsində 63-ü uşaq, 106-sı qadın, 70-i qoca olmaqla 613 Xocalı sakini qətlə yetirilib. Bu faciə ağlasığmaz qəddarlıq və qeyri-insani cəza üsulları ilə bəşər tarixində həmişə bir vəhşilik aktı kimi yadda qalacaq.

Heydər Əliyev Fondu yarandığı 2004-cü ildən etibarən Xocalı həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması istiqamətində dövlət tərəfindən görülən tədbirlərə dəstək olaraq bir sıra layihələr həyata keçirib. 2008-ci ildən isə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq maarifləndirmə kampaniyası həyata keçirilib. "Xocalıya ədalət!" kampaniyasının sistemli fəaliyyətinin nəticəsidir ki, dünyanın bir sıra ölkələri Xocalıda ermənilər tərəfindən törədilmiş cinayətləri soyqırımı kimi tanıyan qərar və qətnamələr qəbul edib.

Tarixi Zəfərimizdən sonra Azərbaycan xalqı bu dəhşətli soyqırımın ildönümünü artıq fərqli şəkildə anır. Ermənilər tərəfindən işğal edilmiş torpaqlarımızın Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Ko-



mandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli ordumuz tərəfindən azad edilməsi nəticəsində Xocalı soyqırımı qurbanlarının, həmçinin Vətən uğrunda həlak olmuş digər şəhidlərimizin qanı yerdə qalmadı, qisası alındı. Qanlı faciənin törədildiyi Xocalıda yaradılacaq Soyqırımı Memorialı isə faciə qurbanlarının, Vətənin müdafiəsi uğrunda həlak olan qəhrəmanlarımızın xatirəsinə ehtiram olmaqla yanaşı, bu qətləmə barədə həqiqətlərin dünyaya çatdırılmasına və tariximizin yaşadılmasına xidmət edəcək.

◆ ◆ ◆
Dövlətimizin başçısı Xocalı Soyqırımı Memorialının təməlini qoydu.

◆ ◆ ◆
Təmələqoymadan sonra memorial kompleksin maketinə baxan

Prezident İlham Əliyev dedi: Ortada ki, cənab Prezidentimiz. Otuz iki il öncə biz Xocalıdan məğlub çıxmışdıq, soyqırımına məruz qalmışdıq. Otuz iki ildən sonra biz Xocalıya qalib olaraq gəlmişik və bu qalibyyəti biz qazandıran Siz olmusunuz. Sizin rəhbərliyiniz, Sizin sərkərdəliyiniz, Sizin müdrik siyasətiniz biz xocalılılara, bütün Azərbaycan xalqına, bütün Türk dünyasına bu Qələbəni qazandırdı. Var olarsınız, bütün xocalılılar adından Sizi öpürük, bağrı-

Anar Ələkbərov: Elədir ki var, cənab Prezident. Həmin kapsul kompleksin içində olacaq.

◆ ◆ ◆
Sakinlər: Çox sağ olun, cənab Prezident. Sizə uğurlar.

Kişi sakini: Sizə təşəkkür edirik, cənab Prezidentimiz. Otuz iki il öncə biz Xocalıdan məğlub çıxmışdıq, soyqırımına məruz qalmışdıq. Otuz iki ildən sonra biz Xocalıya qalib olaraq gəlmişik və bu qalibyyəti biz qazandıran Siz olmusunuz. Sizin rəhbərliyiniz, Sizin sərkərdəliyiniz, Sizin müdrik siyasətiniz biz xocalılılara, bütün Azərbaycan xalqına, bütün Türk dünyasına bu Qələbəni qazandırdı. Var olarsınız, bütün xocalılılar adından Sizi öpürük, bağrı-

mıza basırıq. Təşəkkür edirik, cənab Prezident, var olarsınız.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun.

Qadın sakini: Cənab Prezident, bir şəhid övladı kimi, biz də Sizə minnətdarıq bütün şəhid övladları adından. Mənim atam Xocalı soyqırımını zamanı ermənilər tərəfindən ösir götürüldü, özünü müdafiə batalyonunun döyüşçüsü olub. Onun sonrakı taleyi haqqında bu gün də bizim heç bir məlumatımız yoxdur. Məhz Sizin kimi bir sərkərdə ilə bu gün biz Xocalı soyqırımının 32-ci ildönümündə bu torpaqları ziyarət etməyə, o məzarsız şəhidlərimizin sanki məzarını ziyarət etməyə qədər mükəddəs bir missiyadır. Xüsusilə Sizin ötən il oktyabrın 15-də, yəni Prezidentliyinizin 20-ci ilinin təməlinə məhz Xocalıda bayraq ucaltmağınız onu bir daha sübut etdi ki,

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun.

Kişi sakini: Cənab Prezident, bizim ailəmiz 1996-cı il fevralın 24-nə qədər tamamilə ümidini itirmişdi ki, bir daha nə Xocalı, nə də Qarabağı görməyəcəyik. 1996-cı il fevralın 24-də Ümummilli Liderimiz, böyük sərkərdəmiz, dünyaşöhrətli Heydər Əliyevimiz bizimlə - Xocalının şəhid ailələri, ziyalıları ilə görüş təyin etdi. Orada bizi əmin etdi ki, bir qarış torpağımızı da işğal altında qoymayacağıq. Onda demişdi ki, mən İlham Əliyevə özüm qədər inanıram. Onda mən hiss etdim ki, bu, onun gələcəyə verdiyi bir

mesaj idi. O inanırdı ki, Ali Baş Komandanımız, cənab Prezident, bu gün diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, mən "Azərbaycan Bayrağı" ordenli həkiməm. 1994-cü ildə məhz Ulu Öndərin Fərmanı ilə "Azərbaycan Bayrağı" ordeninə layiq görülmüşəm. 1996-cı ildə həmin ordeni mənə şəxsen özü təqdim edən vaxt mən xocalılıların bir arzusunu çatdırdım ki, kaş o gün olsaydı, torpaqlarımız azad edilmiş və biz Sizinlə Xocalıda görüşə bilək. Həmin gün bu günə təsadüf edir. Ulu Öndərin daxili və xarici siyasətini çox uğurla davam etdirən məhz Sizin sayınızda bu gün doğma, azad Xocalımızda. Çox sağ olun, var olun. Allah Sizi qorusun.

Kişi sakini: Cənab Prezident, vaxtınızı çox almayın. Bütün xocalılıların Ulu Öndərimiz qarşısında verdiyi bir vəd var. Mən verməmişəm o vədi Ulu Öndərimizə. Mən demişdim ki, cənab Prezidentimiz, Sizin rəhbərliyinizlə biz torpaqlarımızı işğaldan azad etdikdən sonra Xocalının ön dəyərli, görkəmli bir yerində Sizin abidənizi ucaldacağıq. Cənab Prezidentimiz, Sizdən çox xahiş edirik, necə ki, bax, bu yeri uğurla seçmişiniz, Xocalının ön dəyərli bir yerində Ulu Öndərimizin abidəsini ucaltmağı bütün xocalılılar adından Sizdən xahiş edirik.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun.

Sakinlər: Çox sağ olun, təşəkkür edirik.

◆ ◆ ◆

Sonra Prezident İlham Əliyev sakinlərlə birlikdə Xocalı şəhərində aparılan tikinti işləri ilə tanış oldu.

Qadın sakini: Xocalı hadisələrinin canlı şahidi kimi Sizə minnətdarlığımızı bildiririk ki, Xocalı torpağına Sizinlə birlikdə ayağımız dəyir. Hələ 1997-ci il fevralın 25-də Ulu Öndərimiz, mərhum Prezidentimiz Heydər Əliyev mənə yoldaşımın "Qızıl ulduz" medalını şəxsen özü təqdim etdi. O vaxtdan 27 il keçir. Bu gün də şadam ki, Sizinlə Xocalı torpağında görüşürəm. Allah Sizə ömür versin, cəsarətliliyiniz versin, eşq olsun Müzəffər Ordumuza, eşq olsun Sizə, Ali Baş Komandan!

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun, təşəkkür edirəm.

Digər qadın sakini: Əminəm ki, qədrbilən xalqımız Sizin xidmətlərinizi heç vaxt unutmayacaq. Tariximizin qızıl səhifəsi daim yaşayacaq.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun.

Qadın sakini: Allah Sizi Azərbaycan xalqının başı üstündən əskik etməsin.

Sakinlər: Amin.

◆ ◆ ◆

Dövlətimizin başçısı və Xocalı rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri daha sonra Xankəndi şəhərində oldular.

Sakin: Sizin bütün çıxışlarınızın hamısını zabit və əsgərlərə çatdırırdım. Hərdən mənə deyirdilər ki, Birinci Qarabağ müharibəsi arasındakı fərq nə idi? Mən də deyirdim, fərq bir dəyərdən idi ki, bizim qüvvətli Ali Baş Komandanımız var və əsgərlər, xalq ona inanır. Xalq bir yumruq kimi birləşdi və necə deyirlər, "Dəmir yumruq" onların başında çatladı. Allah Sizi var eləsin.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ ol.

Gənc sakini: Cənab Prezident, biz gənclər olaraq Sizə böyük minnətdarlığımızı bildiririk. İnşallah, biz gənclər də gələcəkdə buraya, yurdumuza gəlib hərəmiş öz səhərimiz üzrə yaşayb-yaradacağıq.

Qadın sakini: Cənab Prezident, mən şəhid qızıyam. Yəni, həmin 613 nəfərdən biri də mənim atamdır. "İgidliyə görə" medalı ilə təltif edilib. Mən atamın cəsədini axtarırkən meyitlərin üz-gözü dəyişilmiş vəziyyətdə idi. Mənim 19 yaşım var idi, Tibb Universitetində üçüncü kursda oxuyurdum. Biz qan içində ağlaya-ağlaya çıxduğumuz torpaqlara, bu gün sevinə-sevinə gəlmişik. Görürsünüz mü, təbiət də öz müjdəsini verir. Bu gün bizim tədbirimizin kontekstində də nikbin notlar üzərində qurulub. Biz Sizə təşəkkür edirik. Siz Sərkərdəmizsiniz. Xalq-Ordu-Prezident vəhdəti ilə biz 44 günlük müharibədə düşmənin belini qırdıq və diz çökdürdük. Siz qalib ölkənin qalibi Liderisiniz. Siz bizim əvəzolunmaz yuxularımızı gerçəkləşdirdiniz. Biz buna görə Sizə minnətdarıq. İnənəm ki, bu gün o şəhidlərimizin ruhu şadırd. Sizə olan sonsuz minnətdarlığımızı ifadə edə bilmərəm. Azərbaycanın itirilmiş torpaqlarını azad edən Sərkərdəmizsiniz.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun. Bu diyarın, bu bölgənin artıq yeni, parlaq tarixi var, o da 20 sentyabr - Xocalının, Xankəndinin azad olunması gündür. 26 fevral dəhşətli, faciəvi bir gün kimi heç vaxt bizim yaddaşımızdan silinməyəcək. Amma artıq siz də qeyd etdiyiniz kimi, təbiət də sözlünüza qüvvət verir, 20 sentyabr artıq bu bölgənin əsas azadlıq və bayram gündür.

Sakinlər: Allah Sizi var eləsin, Allah Sizi qorusun. Biz bildirik ki, Siz torpaqlarımızı işğal altında qoymayacağıңыз.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun.

◆ ◆ ◆

Dövlətimizin başçısı həm Xocalıda, həm də Xankəndidə sakinlərlə xatirə söhəbləri çəkirdi.

Dövlət və hökumət rəsmiləri Xocalı soyqırımını abidəsini ziyarət ediblər



Xocalı faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar fevralın 26-da Baş nazir Əli Əsədov, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev, digər dövlət və hökumət rəsmiləri Xocalı soyqırımını abidəsini ziyarət ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət və hökumət rəsmiləri soyqırım abidəsinin önünə gül dəstələri düzərək, faciə qurbanlarının əziz xatirələrini ehtiramla anıblar.

Qeyd edək ki, 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni silahlı dəstələri keçmiş sovet ordusunun Xankəndi şəhərində yerləşən 366-cı alayının iştirakı ilə Xocalı şəhərini yerlə yeksan edib. Erməni təcavüzkarlarının Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi növbəti kütləvi qırğın nəticəsində 613 nəfər, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq, 70 qoca xüsusi amsızlıqla qətlə yetirilib, 1275 dinc sakin əsir götürülüb, 150 nəfərin taleyi isə hələ də məlum deyil. Bu soyqırımı aktı nəticəsində 8 ailə tamamilə məhv edilib, 25 uşaq hər iki valideynini, 130 uşaq isə valideynlərindən birini itirib.



Macarıstan Milli Assambleyasının Avropa Şurası Parlament Assambleyasında (AŞPA) nümayəndə heyətinin rəhbəri AŞPA-nın sədrinə məktub ünvanlayıb

Fevralın 22-də Macarıstan Milli Assambleyasının Avropa Şurası Parlament Assambleyasında (AŞPA) nümayəndə heyətinin rəhbəri Jolt Nemet AŞPA-nın sədri Teodoros Rusopolosa qurumun qış sessiyası zamanı Azərbaycan nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərinin ratifikasiya olunmasına dair qəbul etdiyi 2527 (2004) sayılı qətnamə ilə əlaqədar məktub ünvanlayıb.

Bu barədə Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Reykyavik Sammitində yenidən sadiqliyimizi bəyan etdiyimiz Avropa Şurasının Nizamnaməsinə uyğun olaraq, biz hamılıqla paylaşdığımız idealları və prinsipləri qorumaq və həyata keçirmək məqsədilə öz dövlətlər arasında daha böyük birliyə nail olmağa çalışmalıyıq. Bu birlik və onun gələcək perspektivləri öz

dövlətlərlə və onlar arasında həyata keçirilən dialoq vasitəsilə güclənir. Təəssüf ki, bu gün nümayəndə heyətlərinin qurumdan xaric edilməsi, həmçinin onlarla dialoqun dayandırılması halları bizim birgə söylərimizə zərbə vurduğundan, Macarıstan nümayəndə heyəti adicəkilən qətnamənin qəbulunda iştirak etməmək qərarına gəlmişdir. Fikrimizcə, bu üsula yalnız bütün mövcud vasitələr tükəndikdə və heç bir nəticə

əldə olunmadıqda, son çarə kimi müraciət edilməlidir. Qeyd olunur ki, bu qərarın qəbul olunması ilə son bir neçə ildə təşkilatla Nazirlər Komitəsi arasında yaradılmış konstruktiv qurumlararası dialoq və ümumi maraq doğuran mövzularda davamlı məsləhətləşmələrin aparılması təcrübəsinin qəbulunda iştirak etməmək qərarında inamsızlığın yaranmasına gətirib çıxarmışdır. Bu mənada, biz hesab edirik ki, Azərbaycan nüma-

yəndə heyətinin qurumda iştirakı məsələsi təcili qaydada həll olunmalıdır. Biz əminlik ki, aparılan müzakirələr və Nazirlər Komitəsinin müvafiq qərarı da bu zərurəti əks etdirməkdədir. Macarıstan nümayəndə heyətinin rəhbəri Jolt Nemet AŞPA sədrini siyasi qruplarla birgə qətiyyətli addımlar atmağa və Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin təcili surətdə Parlament Assambleyasının işinə geri qayıtmasına icazə

verməyə çağırıb. Bunun artıq qurumun aprel ayında keçiriləcək sessiyasında baş verməsi arzuolunan hesab edilir. Nemet öminliyini bildirib ki, belə bir addımın atılması Azərbaycana Avropa Şurasının məruzəçilərini ölkəyə dəvət etməyə və onların səfərini təşkil etməyə şərait yaratmaqla yanaşı, həmçinin Parlament Assambleyasını ölkədə keçiriləcək növbəti parlament seçkilərini müşahidə etmək üçün dəvət etməyə də imkan verəcək.

Məktubun sonunda deyilir: "Qeyd olunanların fonunda, qış sessiyasında qəbul edilmiş 2527 (2004) sayılı qətnaməyə bir daha etirazımızı ifadə edir, Azərbaycan nümayəndə heyətinin Parlament Assambleyasına geri qaytarılması istiqamətində davamlı səylər göstərmək məqsədilə şəxsən özümün və həmkarlarımın dəstəyini təklif edirəm".

"Azərbaycan"



Ermənistanın torpaq altında gizlətdiyi cinayətləri ifşa olunur

Fevralın 21-də Xocalı şəhərində bərpə-quruculuq məqsədilə qazıntı işləri aparılarkən növbəti kütləvi məzarlıq aşkarlandı. Bu fakt Ermənistanın azərbaycanlılara qarşı törətdiyi qanlı cinayətlərin növbəti sübutudur.



Bu, bir daha erməni separatçılarınin bəşəriyyətə öleyhinə törətmiş olduğu cinayətlərin amansızlığını təsdiq edir. Həmin ərazidə tapılmış qalıqlardan birinin 4-5 yaşlarında uşağa məxsus olması ehtimal edilir", - deyə müəhəbbimiz qeyd edib.

Arzu Nağıyev

Bu mövzu ilə bağlı qəzetimizə danışan Milli Məclisin deputatı Arzu Nağıyev bildirib ki, 44 günlük Vətən müharibəsində işğaldan azad edilən şəhər və kəndlərimiz minalardan təmizləndikcə aşkara çıxarılan kütləvi məzarlıqlar erməni canilərinin xalqımıza qarşı həyata keçirdikləri soyqırım siyasətini bir daha sübuta yetirir: "Görünür, Ermənistanın mina xəritələrini verməkdən boyun qaçırmasının bir səbəbi də onların öz cinayətkar əməllərini ört-basdır etmək niyyətindədir. Xocalı soyqırımının 32-ci ildönümü ərəfəsində şəhər ərazisində aşkarlanan kütləvi məzarlıq Ermənistanın dinc azərbaycanlılara qarşı ağılsız məzarlıq cinayətləri törətdiyindən xəbər verir. Birinci Qarabağ müharibəsində işğalçılarla qətlə yetirdikləri soydaşlarımızın izini itirmək üçün onları kütləvi şəkildə basdırsalar da, tarix bütünü həqiqətləri ortaya çıxarır. Uzun illər keçsə də, ilahi ədalət yerini tapır".

Deputat xatırladı ki, Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı itkin düşmüş 4000-ə yaxın azərbaycanlı, o cümlədən Xocalı soyqırımının nəticəsində ösür və girov götürülmüş 150 nəfərin taleyi bu gündə də məlum deyil. Həmin 150 nəfərdən 68 nəfəri qadın, 26-sı isə uşaqdır. Erməni barbarları necə qanıqən və amansız olduğunu ələ bu faktlar da təsdiqləyir.

"Xocalı şəhərində tapılan kütləvi məzarlıqda müəyyən edilmiş insan qalıqlarının da, əsasən, qadın və uşaqlara aid olması ehtimal edilir. Məlumatlara əsasən, qalıqların əlləri kəndirib bağlanmış, onlar müxtəlif işğalçılara qətlə yetiriliblər.

N.QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Erməni faşizminin daha bir qanlı cinayətinin üstü Xocalıda açıldı

İndiyə qədər işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 13 kütləvi məzarlıq aşkarlandı

Ümumilikdə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə indiyə qədər 13 kütləvi məzarlıq aşkarlandı. Fevralın 21-də erməni faşizminin daha bir qanlı cinayətinin üstü isə Xocalı şəhərində açıldı.

Belo ki, şəhərin mərkəzində (keçmiş Xalça fabrikinin yaxınlığında) həyata keçirilən əsaslı bərpə-quruculuq işləri çərçivəsində aparılan qazıntı işləri zamanı basdırılmış vəziyyətdə kütləvi insan qalıqları aşkar olundu. İlk araşdırmalara əsasən, ərazidə aşkarlanmış insan qalıqlarının on azı 4 nəfər şəxsə (onlardan 1 nəfərinin azyaşlı şəxsə məxsus olması ehtimal edilir) məxsus olması, onların işğalçılara məruz qalması, əllərinin kəndirib bağlanması və xüsusiyyətlərinə görə on azı 25 il əvvəl basdırılması müəyyən edilmişdir.

Xocalı soyqırımını zamanı itkin düşənlərin sayı 196 nəfərə çatıb

Son iki yüz il boyu milli düşmənçilik zəminində Azərbaycan xalqına qarşı qətləmlər, soyqırımlar törədən erməni faşistləri bu qanlı əməllərinin Birinci Qarabağ müharibəsində də davam etdiriblər. Hələ 1992-ci il fevralın 26-na - Xocalı soyqırımına qədər erməni qatilləri azərbaycanlılara qarşı ard-arda kütləvi qətləmlər törədiblər. Azərbaycanın Ermənistanla həmsərhəd olan Qazax rayonunun Bağanis Ayırım kəndinin, keçmiş Dağlıq Qarabağda azərbaycanlılar yaşayan İmarət Qorvənd, Tuğ, Səlakötin, Axullu, Xocavənd, Cəmilli, Nəbi-lər, Meşəli, Həsənbənd, Kərkicahan, Qay-balı, Maltbəyli, Yuxarı və Aşağı Quşular, Qaradağ kəndlərinin işğal zamanı həmin yaşayış məntəqələrinin dinc əhəlisinin bir hissəsi qabaqcadan hazırlanmış plan əsasında xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilib. 1992-ci il fevralın 26-da Xocalı sakinlərinə qarşı şəhər tarixində bənzərinə rastlanmayan soyqırımına qədər erməni qatilləri azərbaycanlılara qarşı ard-arda kütləvi qətləmlər törədiblər. Azərbaycanın Ermənistanla həmsərhəd olan Qazax rayonunun Bağanis Ayırım kəndinin, keçmiş Dağlıq Qarabağda azərbaycanlılar yaşayan İmarət Qorvənd, Tuğ, Səlakötin, Axullu, Xocavənd, Cəmilli, Nəbi-lər, Meşəli, Həsənbənd, Kərkicahan, Qay-balı, Maltbəyli, Yuxarı və Aşağı Quşular, Qaradağ kəndlərinin işğal zamanı həmin yaşayış məntəqələrinin dinc əhəlisinin bir hissəsi qabaqcadan hazırlanmış plan əsasında xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilib. 1992-ci il fevralın 26-da Xocalı sakinlərinə qarşı şəhər tarixində bənzərinə rastlanmayan soyqırımına qədər erməni qatilləri azərbaycanlılara qarşı ard-arda kütləvi qətləmlər törədiblər.



Erməni qatillərinin qanlı əməlləri

Ancak işğaldan azad edilən ərazilərimizdə ard-arda aşkarlanan kütləvi məzarlıqlar Ermənistanın qanlı cinayətlərini də təsdiqlənən faktlarla ortaya qoyur.

Məlum olur ki, erməni qatilləri Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə ösür və girov götürdükləri Azərbaycan vətəndaşlarını beynəlxalq hüququn tələblərinə uyğun olaraq azərbaycanlı itkin düşüb. Qeyd edək ki, torpaqlarımız işğaldan azad olunan sonra Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlara əlaqədar Dövlət Komissiyasına itkinlərlə bağlı yeni müraciətlər daxil olur. Və belə müraciətlərdən sonra təkcə Xocalı soyqırımını zamanı itkin düşənlərin sayı 196 nəfərə çatıb.

Ötən illər ərzində Ermənistan tərəfi tələbi məlum olan vətəndaşlarımızla bağlı heç bir məlumat verməyib. Vətən müharibəsindən sonra da Azərbaycanın Ermənistanla qarşı əsas tələblərindən biri Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş 4 min nəfər azərbaycanlı haqqında məlumatı, eləcə də kütləvi məzarlıqların koordinatlarını verməsi barədədir. Ermənistan isə hələ də bu tələbləri yerinə yetirməyərək xalqımıza qarşı törətdiyi cinayətlərdən boyun qaçırmağa çalışır.

Kütləvi məzarlıqlarda həm mülki, həm də hərbi şəxslərə aid qalıqlar aşkarlandı. Bu qandondurucu faktlar göstərir ki, Ermənistan əsir və girov götürdüğü azərbaycanlılara qarşı həm insanlıqdan uzaq, həm də beynəlxalq hüquqazid cinayətlər törədib. Və qatil ermənilər amansızlıqla qətlə yetirdikləri vətəndaşlarımızın qanımlarını itirmək üçün onları kütləvi məzarlıqlarda basdırdılar, cinayətlərinin heç zaman gün üzünü çıxmayacağından əmin olublar. Ancaq Azərbaycanın 44 günlük müharibədəki qələbəsi erməni terrorunun izlərini də ortaya çıxarıb.

Qanımız yerdə qalmadı

Ancak İlahi ədalət yerini tapdı. Erməni faşizminin qurbanına çevrilən vətəndaşlarımızın qanı yerdə qalmadı, qisasları layiqincə alındı. Necə ki Vətən müharibəsində işğalçı nəhər edərək torpaqlarımızı azadlığa qovuşdurmuşuq, 23 saatlıq antiterror tədbirləri sayəsində separatçıların quldur yuvasını dağıdaraq suverenliyimizi tam bərpa etmişik, eləcə də Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı əsir və girov götürdüğü minlərlə vətəndaşımızı dəhşətli işğalçılardan qətl edən erməni faşistlərinin qanun qarşısında cavab verməyə məcbur etmişik. Xalqımızın qanına susayan qatil ermənilər - Vaqif Xaçatryan, Ruben Vardanyan, Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İshanyan... kimi ünsürlər indi Bakı həbsxanasında törətdikləri cinayət əməllərinə görə mühakimə olundular.

Gec-təz Robert Koçaryan, Serj Sarkisyan kimi uşaq qatilləri də haqq, ədalət, qanun qarşısında cavab verəcəklər.

Yasəmən MUSAJEVA,
"Azərbaycan"

Paşinyan Makronun əli ilə sülh imkanlarını qapadır

"Paşinyanın Fransaya son səfəri Azərbaycan-Ermənistan arasında hökm sürən pozitiv mühiti dağıtdı. İrəvan ötən il yol verdiyi səhvi təkrarladı, sülh prosesində irəliləyişi bu dəfə məhz Makronun təhriki və təkidli ilə pozdu".



əldə olunmuş pozitiv siqnallar və irəliləyişə zərər verir".

Bəhrüz Məhərrəmovun sözlərinə görə, buradan hər kəsə bəlli olan situasiya bir daha ondan xəbər verir ki, Cənubi Qafqazda dayanıqlı sülhün, xalqların birgə yaşayışı və qarşılıqlı etimad mühitinin formalaşmasının qarşısında ən əsas əngəl Fransadır. Baxmayaraq ki, Fransa BMT idarəçilərindən biri, Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü kimi təşkilatın sülh və təhlükəsizlikdə ehtiva olunan məqsədlərinin realizə olunmasında, o cümlədən beynəlxalq hüquq normalarında özünü tapan prinsiplərin, ələlxüsus dövlətlərin öməkdaşlığı prinsipinin təmin olunmasında qlobal öhdəlik daşıyır. Lakin bu gün Fransa faktiki olaraq beynəlxalq hüquq prinsiplərini, BMT Nizamnaməsini və bütövlükdə ümumbəşəri dəyərləri özünün imperialist, təcavüzkar mahiyyətdə ehtiva olunan riyakar maraqlarına qurban verərək, itirici subyekti kimi çıxış edir. Həmçinin revanşist təfəkkürdən qurtulmamış İrəvanı da öz məqsədləri üçün yenidən alətə çevirir.

"Emmanuel Makronun yenidən fəallaşması təsadüfi deyil. Məlumdur ki, daha öncə Brüssel formatı üzrə müəyyən irəliləyişə nail olunarkən, Fransa pozuculuq nümayiş etdirərək sülh prosesinə mane olmuşdu. Daha sonra Qranada görüşündə məhz Paris prosesini davamıqlı üçün ikrar doğuran və diplomatik etikaya sığışmayan formada davranmaqla Brüssel prosesinə ciddi zərbə vurmuşdu. Avropa İttifaqının qanunsuz müshidə missiyası sayəsində son şərti sərəhd təxribatlarının sonra da Fransanın arzu etdiyi situasiyanı Münxendə pozulması Makronu yenidən hərəkətə keçirdi. Münxendəki irəliləyişdən çox narahət olan Fransanın kolonist diktatoru, yaxın dövrlərdə qədər Azərbaycan əleyhinə onunla müttəfiqlik etmiş Almaniya kansleri Olaf Şoltsun indi onu kənardan buraxıb özü sülh prosesi istiqamətində

təşəbbüs göstərməsini həzm etmək istəmir. Çünki Fransanın məqsədi regionda vəziyyəti gərginləşdirmək, Cənubi Qafqazda yeni münafiş ocağının yaranmasına nail olmaqdır. Son noticədə əsas məqsəd Parisin regionda hərbi varlığına nail olmaq, Ermənistanı Rusiya hərbi bazasını Fransa bazası ilə əvəz etməkdir. Yeni ortada heç də Makronun iddia etdiyi kimi erməni maraqları yoxdur", - deyə müəhəbbimiz qeyd edib.

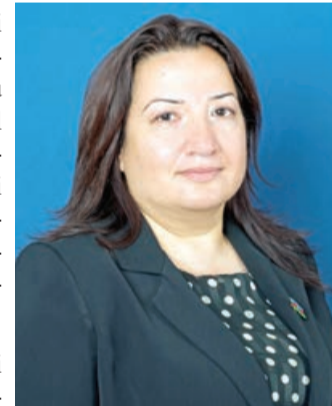
Deputat onu da bildirib ki, Fransa hakimiyyəti kifayət qədər azgün və radikaldir: "Makron əvvəllər daha qapalı tezislərlə çıxış etdiyi halda, indi artıq beynəlxalq ictimaiyyət qarşısında erməni revanşistlərinə açıq dəstək verməkdən və onları təcavüzkar niyyətlərlə təşviq etməkdən çəkinmir. Bu isə ümumbəşəri dəyərləri hədəf alan və qlobal təhlükəsizlik üçün təhdid əxz edən məqdədir. Paris Afrika, Asiya və Okeaniyada müstəmləkə siyasətinin ardınca Cənubi Qafqazda da sülh əleyhinə cinayətlərin təhriki və təşkilatçısı kimi çıxış edir. Lakin unudulmamalıdır ki, Fransanın hərbi dəstəyi bölgədə güvvələr balansını dəyişibilməz. Paris Azərbaycanın hərbi imkanlarını hələ də tam dərk etmir, amma Azərbaycanın cəmi bir gündə ermənilərin 30 il qurduğu istehkamları məhv etməsinə, Fransa və Hindistanın Ermənistanı verdiyi texniki dəstəklənməsinə faktlarını unutmamalıdır. Eyni zamanda Ermənistan rəsmiləri də yadda saxlamalıdır ki, sülh prosesi Bakıdan çox İrəvana lazımdır. Prezident İlham Əliyevin təbiri ilə desək, "indi Ermənistan beynəlxalq hüquq normalarına riayət etmək istəyirsə, sülh müqaviləsi imzalanacaq. İstəmirsə, yenə də bizə qarşı əsassız iddialar irəli sürülməyə, bu müqavilə imzalanmayacaq, ancaq Azərbaycan üçün heç nə dəyişməyəcək".

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Fransanın mövqeyi regionda sülhə və təhlükəsizliyə təhdiddir

Rəsmi Paris Azərbaycanla Ermənistan arasında sərhədlərin delimitasiyasına əngəl olmaq istəyir

"Fransanın mövqeyi Cənubi Qafqazda sülhə və təhlükəsizliyə böyük təhdiddir. Bu ölkənin prezidenti Emmanuel Makronun fevralın 21-də Parisdə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla görüşü zamanı ölkəmizə qarşı səsləndirilən əsassız iddialar qəbul olunmadı".



Bu fikirləri qəzetimizə Milli Məclisin deputatı Porvin Korimzadə deyib. Deputat bildirib ki, ermənilərin maraqları naminə Fransanın beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq ərazi bütövlüyünə hörmət etməməsi, başlıca olaraq ayaqlar altına atması təəssüf doğurur. Bu o deməkdir ki, Fransa hökuməti və parlamenti, ölkənin ayrı-ayrı siyasi dairələrinin uzun illərdə irəli sürdüyü, azərbaycanofob, türkofob və islamofob fəaliyyət nümayiş etdirilən. Bu yanaşma artıq Fransanın dövlət siyasəti səviyyəsinə çatıb. Fransa parlamentinin qərarları beynəlxalq hüquq normalarına və prinsiplərinə zidd olmaqla, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə qarşı qərəzli və ədalətsiz addımdır. Fransa parlamenti hələ 2020-ci ilin noyabrında - Azərbaycanın Vətən müharibəsində qazandığı tarixi zəfərdən qısa müddət sonra Qarabağdakı separatçı rejimin tanınmasının zərurəti haqda qətnə qəbul etmişdi. Bu tipli qərəzli yanaşmanı bu gün də davam etdirirlər.

Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri çərçivəsində ərazi bütövlüyünə hörmət edilməsi Fransanın yeni müqavilənin imzalanması cəhdində arada düşür. Məlumdur ki, hələ ötən ilin payızında Fransanın Ermənistanla silah satışı ilə bağlı müqavilə imzalanmışdı. Həmin müqavilə əsasında Ermənistan müxtəlif silahlar göndərib. Bütövlükdə, E.Makronun fikirləri anti-Azərbaycan yönündədir. Onun ermənilərin Qarabağdan könüllü getdiyi halda, hansısa "etnik təmizləmə"dən danışması, eləcə də sərhədlərin delimitasiyası haqqında fikirləri tamamilə qərəzlidir. Alma-Ata Bəyanaməsi və müəyyən xəritələr çərçivəsində ərazi

bütövlüyünün vacibliyinə toxunan Fransa tərəfinin, nəyə görə məhz bu kimi razılaşmalara zidd olaraq 30 ilə yaxın müddətdə davam etmiş Ermənistan təcavüzünə və Azərbaycan ərazilərinin işğalına, habelə Ermənistanın Azərbaycanın 8 kəndini hələ də işğal altında saxlamasına qarşı çıxılmaması sualına aydınlıq gətirməsi daha faydalı olardı".

P.Korimzadə bildirib ki, heç bir təhrikiyə amil olmadan 5 ay ərzində sabitliyi pozan Ermənistanın tənqid edilməsi əvəzinə, Azərbaycanın qeyri-proporsional cavab tədbiri görməkdə təqsirləndirilməsi qəbul edilməzdir və bu kimi qərəzli yanaşmalara son qoyulmalıdır. Görünür odur ki, Fransa Azərbaycanla Ermənistan arasında sərhədlərin delimitasiyasına əngəl olmaq istəyir.

Fransanın Cənubi Qafqazla bağlı məkrli planları həyata keçirməyə çalışdığından deyən deputat qeyd edib ki, Ermənistanın silahlandırılması məhz bu məqsəddə xidmət edir. Tarix boyu müstəmləkə siyasəti həyata keçirən Fransanın Afrika ölkələrində özünəməxsus günahsız insanları qətlə yetirməsi, soyqırım törətməsi bütün dünyaya məlumdur. Bu baxımdan, Fransa ilə Ermənistanın çox oxşarlığı var. Ermənilər də 30 il ərzində Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlayıb, xalqımıza qarşı soyqırımlar törədib. Məhz belə bir təcavüzkar ölkənin rəsmi Paris tərəfindən dəstəklənməsi Fransanın tarixi "onənə"lərindən irəli gəlir. Amma onlar unutmamalıdır ki, Azərbaycan öz torpaqlarını öz gücünə işğaldan azad edib və bu gün regionda sülh sahibidir. "Hansısa qərəzli açıqlamalarla, qərarlarla dövlətimizin dünyadakı nüfuzuna təsir edə bilməzlər. Parisin qərəzli mövqeyi Cənubi Qafqaz regionunda vəziyyəti gərginləşdirməsinə xidmət edir, sülh gündəliyinin həyata keçirilməsinə, iki ölkə arasında münasibətlərin normallaşmasına zərbə vurur. Ona görə də, Fransanın hazırda Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılması prosesində iştirak etmək cəhdləri qəbul olunmazdır", - deyə o əlavə edib.

P.Korimzadə vurğulayıb ki, Fransanın regionla bağlı məkrli planları iflasa məhkumdur.

Əsmər QARDAŞANOVA,
"Azərbaycan"



◆ Milli-mənəvi dəyərlərimizi qoruyaq

Bəşəriyyət öz keçmişindən gülə-gülə ayrılır... Kommunizm ideologiyasının banilərindən birinin fikridir...

Sovet dövründə "marksizm-leninizm klassikləri"nin dediyi sözlər müzakirə edilmirdi. Ehkam kimi qəbul olunurdu. Düşüncə azadlığı və fikir plüralizmi dövründə isə de-yilənə "şəkk etməyə" icazə verilir.

Bəşəriyyət öz keçmişindən ayrılmaldır?
Əgər ayrılmaldırsa, onda niyə gülə-gülə, belə yüngül formada?

Ayrılanda keçmişindən tam imtina etməlidirmi? Hər şeyi məsxərəyə qoyub gülürək, yoxsa nələrəyə gö-türüb özündə saxlamaqla ayrılmaldır?!

Əlbəttə, bolşeviklər inqilabçı idilər və onlar "uf" de-mədən dağıtmaq, öldürməyi, məhv etməyi bacarırdılar.

■ Onlar demir yollarını sökərək: "Proletariat burjuaziyannı çəkdiyi yoldan istifadə edə bilməz!" - söy-ləyirdilər.

■ Onlar: "Əsas bolşevik əqidəsidir, inqilabı ruhdur" deməklə banka matrosu müdir təyin edirdilər.

■ Onlar: "Biz bütün dünyanı dağıdaraq öz yeni dün-yamızı quracağıq" - iddiasında ola bilirdilər. Bəs sonra?

Sonra insanların əllərindən var-dövlətlərini, əmlakla-rını, evlərini aldılar.

Sibirə sürgünə göndərdilər. Həbsxanalara saldılar. Güllələdilər və s.

Noticədə cəmi 70 il yaşaya bildilər.

Hər şeydən imtinanın aqibəti məhz belə olmalı idi!



Bolşeviklər tarixin səhifəsindən silinsələr də, bəşə-riyyət kommunizm ideologiyasından imtina etsə də, hər-dən onların "miras"ı sayılan köhnə yanaşmanın qaldığı-nın şahidinə çevrilir.

Görünür, ən gec dəyişikliyə uğrayan məhz insan psixologiyasıdır.

Əlbəttə, söhbət təkcə maddi-texniki məsələlərdən gedəndə hardasa belə münasibəti anlamaq olar.

Onsuz da elm inkişaf edir, texnika köhnə, yeni köşf-lər daha yaxşısını və daha məhsuldarını ortaya çıxır.

Artıq dördüncü sənaye inqilabı başlayıb.

Rəqəbdə davam etmək, bazarda qərar tutmaq və yeni bazarlar tapmaq üçün daim yenilənməlidir.

Bəs milli-mənəvi dəyərlər necə? Onlar da daim təzələnməlidir?

Keçmişdəkilərdən tam imtina edilərək yeniləri yaradılmalıdır?

Keçmiş SSRİ-nin son dövrlərində kommunistlərin id-tia etdikləri kimi:

■ Xalqlar və millətlər arasındakı bütün sədlər silinməlidir...

■ Dünyada vahid ideologiya kommunizm ideologi-yası olmalıdır...

■ Hamı ateistliyə keçib dindən imtina etməlidir...

■ Keçmiş SSRİ-də yaşayan 73-dən çox xalq və mil-lətin nümayəndələri bir-birinə "qovuşaraq" "sovet xalqlarının tarixi birliliyinin yeni forması" kimi meydana çıxmalıdır və s.

BU GÜN İSƏ:

■ Avropa mədəniyyəti və Avropa düşüncə tərzii dün-yanın hər yerində bərqərar edilməlidir;

■ Hamı Avropadakı kimi, eyni cinsdən olanların ni-kahına icazə verməlidir;

■ Hər bir ölkədə Avropa "mənəvi standartları" ha-kim kəsilməlidir;

■ Avropa nəyi necə təsviyə eləsə, hamı gözünü yu-mub onu yerinə yetirməlidir.

Vəssalam...

O yanaşma ilə bu yanaşmanın fərqi nə oldu?!

Amma 44 günlük Zəfər müharibəsinin müəllifi və memarı, separatizmdən qurtulmağın yeganə modelini yaratmış cənab İlham Əliyev qətiyyətli addımları və əməlləri ilə sübut etdi ki, hər şeydən öncə xalqın və dövlətin milli maraqları dayanır!

Prezident İlham Əliyevin 15 sentyabr 2017-ci ildə Bakıdakı 20 nömrəli məktəbin təmirindən sonrakı binası-nın açılışındakı nitqindən sitat gətirik: "... Milli dəyərlə-rimiz, mənəvi dəyərlərimiz bizim üçün hər şeydən üstün-dür. Biz onları qorumalıyıq, milli ruhumuzu saxlamalıyıq. Çünki bu, bizim gələcəyimiz üçün əsasdır".

Avropanın dedikləri və etdikləri ehkam deyil, öz ma-raqlarının ifadəsidir.

"Təsviyə"ni, sənə təzyiq və təsir yolu ilə edirmək istədiklərini yox, özün xalqın və dövlətin üçün zəruri say-dığını etmələn!

Güclü, ağıllı, mübariz və qətiyyətli olmalısan!

Həm də dövlətin, xalqın təkcə bu gününü deyil, sabahı da düşünmək, nəzərdə saxlamaq son dərəcə vacibdir!



Hər xalqın özünəməxsus xüsusiyyətləri, onu başqala-rından fərqləndirən cəhətləri var.

Bütün bunlara cəm halında milli-mənəvi dəyərlər deyirlər.

Bu dəyərlər qısa bir vaxtda, asanlıqla yaranmır.

İllər boyu seçilib-fərqləndirilərək qorunur, əsrlərin sınağından keçərək formalaşır.

Milli-mənəvi dəyərlər adət-ənənələrdə, məişətdə, ailə-daxili, doğmalar, qohumlar, qonşulararası münasibət-lərdə qorunaraq saxlanılır, milli mədəniyyətin bir hissəsi-nə çevrilir, xalqımızı digərlərindən fərqləndirən başlıca əlamətlərdən hesab olunur.

Dini dəyərlər də milli dəyərlərin bir hissəsidir.

Tarixin müəyyən dönmələri bu dəyərlərə təsir göstərir, müəyyən dərəcədə dəyişə bilər.

Belə dəyişmələr böyük şəhərlərdə, meqapolislər-də daha sürətlə gedir.

Nisbətən kiçik yaşayış məntəqələrində isə onlar da-ha dözümlü, təsirə az məruz qalan olurlar.

Məsələn, sovet dönməndə dövrün tələblərindən irəli gələn dəyişikliklər, xüsusən Kommunist Partiyasının mil-

lətlər arasındakı mühüm fərqləri aradan qaldırmaq, xalq-ların tarixi birliliyinin yeni formasının, "sovet xalqı"nın ya-ranması ilə bağlı tezisləri mənəvi dəyərlərə təsirizs ötüş-mədi, insanların dünyagörüşü ilə yanaşı, adət-ənənələri-mizə, məişətimizə də hissediləcək təsirinə göstərdi.

Bu gün eyni halı "Avropa dəyərləri"nin içimizə işlə-məsi ilə bağlı sahələrdə də müşahidə edirik.

Ulu Öndər Heydər Əliyev məhz bu məqamı nəzər-də tutaraq böyük uzaqgörənliklə xəbərdarlıq edirdi:

"Biz özümüzü Qərbdə tutsaq da, şərqli olduğumu-zu heç zaman unutmalıyıq!"

"Əsas vəzifə gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda, milli ənənələr ruhunda tərbiyə olunmasıdır. Bu məsələyə çox ciddi yanaşmalıyıq və mən bunu əsas vəzifələrdən biri kimi qarşıya qoyuram. Gənc nəslin tərbiyə edilməsi bizim gələcəyimizin təmin edilməsi deməkdir".

İlham ƏLİYEV

İtirdiklərimiz və itirə biləcəklərimiz



Təbii ki, öyrənmək vacib və gərəkdir!

Lakin nəyi və necə öyrənməli, yeniləri öz edə-rək köhnələrlə, yəni özünükilərlə necə davranmalı?

Ən incə və diqqət tələb edən məqamlardan biri məhz budur!

İndiyədək dediklərimiz yeni məsələ deyil.

Hələ XIX əsrdə yaşamış maarifçi-demokratlarımız bu mövzuda uzun müddət danışıq, yazmış, müzakirələr aç-mış, mübahisələr etmişdilər.

Bu mövzu Həsən bəy Zərdabidən başlayaraq Mirzə Ələkbər Sabir, Cəlil Məmmədquluzadə, Mirzə Fətəli Axun-dov, Nəcəf bəy Vəzirov və digərlərinin, hətta daha sonralar Cəfər Cəbrailinin bədii yaradıcılığında geniş yer tutmuş, de-mokratik mətbuatın səhifələrindən əksiklik olmaşdı.

Bu gün isə internet bütün sərhədləri aşmış, ya-yım sürətinə və əhatə dairəsinə görə bütün rekord-ları qırılmışdır.

"Azad və azgün sözlər məkanı" sayılan sosial şəbəkələr isə heç bir qadağa və məhdudiyyət, ədəb-ərkan və mə-nəvi dəyər tanımayan söz platformasına çevrilmişdir.

Həm də bütün günü bizimlədir, mobil telefonlarımız-da daim əlimizdə, cibimizdə gəzdiririk.

Dost da, düşmən də sözünün orada deyir.

Belə sərəitdə "yenilik" adı ilə sırımın mənəvi dəq-radəsiyaya müqavimət göstərmək çətin, bəlkə də mümkünəməkdir.

Əsas sual isə budur: "Avropa mədəniyyəti", "dünya standartı" adı altında cidd-cəhdlə bizə sırı-nanlara müqavimət göstərmək istəyirikmi?

Təəssüf ki, bu sahədə yaranmış boşluqlar artıq təsiri-ni get-gədə daha çox büürüzə verməkdədir!



Bu gün beynlərdə təsir yarındakı televiziya kanalları ilə sosial şəbəkə arasında gərgin və bəzi bəzi "mübarizə" gedir.

Get-gədə sosial şəbəkə televiziyanı üstələyir.

Əvvəla, qəzetlərin süurlü şəkillərdə çıxardılması və sı-radan çıxarılması prosesi gədikcə sürətlənir.

İkincisi isə, sosial şəbəkənin "cibdə gəzdirilmə" imka-nı onu bizə telekanallardan daha "yaxın" edir.

Amma televiziyanın auditoriya genişliyini də unu-tmaq olmaz.

Üstəlik, telekanallar bölli qurumlar və insanlar tərə-findən formalaşdırıldıqlarından onların mətəbəlliliyi da-ha üstündür.

Bəs "demokratiyanın övladları" sayılan özəl tele-kanallarda bu sahədə vəziyyət necədir?!

Həç də xoş və ürəkəcan deyil!

Birbaşa mətləbə keçirik.

Hər gün:

"Xəzər"də Lalə Azərtaşın rəhbərliyi ilə 3,5 saat "Tə-sir dairəsi"...

ATV-də Zaur Baxşəliyevin rəhbərliyi ilə 4 saat "Bizimləsən"...

ARB-də əvvəlcə Elgiz Əkbərin rəhbərliyi ilə 3 saat "Elgizlə izlə", sonra isə Xoşqəməd Baxşəliyevanın rəhbərliyi ilə 4 saat "Səni axtarıram", axşam isə Zaur Kama-lın rəhbərliyi ilə 2 saat "Həmin Zaur"...

SPACE-də əvvəlcə 2,5 saat Amil Xəlilin rəhbərliyi ilə "Gəl danış", ardınca İlham Mirzəyevin rəhbərliyi ilə 1,2 saat "Yaxşıya doğru" verilişləri gedir...

Özəl kanalların bu tipli gündəlik "şou"larına 20 saat 40 dəqiqə, həftə ərzində isə təqribən 102 saat ek-ran vaxtı ayrılır!

Həftədə xalqa 102 saat mənəviyyatsızlıq nüma-yış etdirilir!

■ Hamısı eyni mövzulu, eyni formatlı...

■ Hamısı sensasiya məqsədli...

■ Hamısı qarşılıqlı yaradmaq istəklili...

■ Hamısı etik normaları gözləməyən, tamaşaçıya hörmət qoymayan proqramlar!..

■ Hamısı bəyaz və məsuliyyətsizlik nümunəsi!..

■ Ekspertlər araşırıdılar, araşatın funksiyalı...

■ Telefon zəngləri ocağa neft tökən...

■ Sakitlik yarananda aparıcı iştirakçılar vasitəsilə ye-ni konfliktlər yaranan...

■ İştirakçıların çoxu psixoloji problemlə və mənəvi-yatdan qüsurlu insanlar...

Nə səviyyə, nə sənəri var, nə jurnalistikanın prinsip və peşə davranışı qaydalarına riayət edən, nə

■ Qoşulmama Hərəkatına vaxtı daha bir il uzadı-lmaq üçünlük rəhbərliyi dövründə!

■ TDT-də somərəli və bütün iştirakçılara faydalı təklif və layihələr təqdim etməklə!

■ 44 günlük Zəfər müharibəsində düşmən ordusunu məhv edərək torpaqlarını işğaldan həmişəlik azad etməklə!

■ 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərini ke-çirərək ölkənin ərəzi bütövlüyünü, suverenliyini və konstitusion əsaslarını tam bərpa etməklə!

■ Həç bir təsir, təzyiq qarşısında bir addım belə geri çəkilməyərək öz milli maraqlarına əsaslanan müs-təqil daxili və xarici siyasət yürütməklə!

İndi Azərbaycana "televiziya reytingi" bu qədər vacib və gərəklili, həyati əhəmiyyətlidir ki, biz ona gö-rə milli-mənəvi dəyərlərimizdən, milli əlaqamızdan imtina edək?!

Tərəzinin hər iki gözündəkilərə diqqət yetirin, "əməkhaqqı" güdən cənablar!



Maraqlıdır, əyalət qəzetlərini kütləvi şəkildə sıradan çıxaranada orada çalışan yüzrlə cavan və yaşlı, gözəlri-nin nuruunu peşələrində qurban vermmiş rayon jurnalistləri-nin taleyinə bu qədər yandıq!



"Biz elə bir gənc nəsil yetişdirməliyik ki, onlar da daim bizim kimi milli ənənələrə, milli-mənəvi dəyərlərə sadıq olsunlar, onların beynləri saf olsun. Həç kim onların beynlərini zəhərləmək istəyəndə uğura nail olmasın və burada, əlbəttə ki, ilk növbədə, ailə tərbiyəsi ön plana çıxır. Xoşbəxtlikdən Azərbaycan ailəsi sağlam ailədir, ənənələr, milli dəyərlər üzərində qurulan ailədir. Ailə tərbiyəsi hər bir gənc üçün, hər bir uşaq üçün əsas tərbiyədir. İkinci yerdə məktəb tərbiyəsidir və belə müzəffər gənclərimizin yetişdirilməsində də Azərbaycan məktəbinin çox böyük rolu vardır".

İlham ƏLİYEV

də əməldən, gördüyü işlərdən və belə mənəviyyat-sız "verilişlər"i müntəzəm şəkildə cəmiyyətə təqdim etdiyindən utanan!

■ Dəfələrlə verilişlər yanında dayandırılıb.

■ Dəfələrlə ekran müəyyən müddətə "qaraldılıb".

■ Dəfələrlə təhqirlər və ədəbsiz ifadələr efrədə səslə-nib.

■ Dəfələrlə iştirakçılar mikrofonu atıb gedib.

Kimsənin vecinə deyil...

Kimsənin tükü törənmir.

Hamı "reyting"ə işləyir!

"Reyting" kim tərəfindən, necə, hansı prinsiplər əsasında müəyyən edilir - sirt kimi saxlanılır!

Hamı "reyting" in əsirinə çevrilib.

Çünki "reyting" pul deməkdir, pul!

Cavabsız qalan suallar çoxdur!

Bir neçəsini səsləndirək:

■ Görəsən, milli-mənəvi dəyərlərin məhvi hesabına qazanılan pul bu qədər vəzkeçilməz və zəruridir?!

■ O verilişlər olmasa, daha reyting verən də olmayacaqdı?!

■ Niyə, nə səbəbə?

■ Daha yaradıcı, maraqlı, mənəvi cəhətdən gərəklili verilişlər hesabına pul qazanmaq mümkün deyil?!

■ Belə "reyting"i məhz bu tipli verilişlərə ünvan-layanların əsl məqsədləri nədir?!

Düşündürücüdür, deyilmi?!

Bəs nə vaxt düşünüb doğru qərarə gələcəyik?

Əvvəla, deyək ki, telekanallar reklam əlindən sözün həqiqi mənasında boşlurlar!

İkincisi, əgər bu reklam bazarı varsa, (görürük ki, var) reklam sahibi onu bu verilişə deyil, mənəviyyatlı verilişlərə yönəldəcəkdir.

Yox, məqsəd həmin "mənəviyyatsızlıq ocaqla-rı"nı qoruyub saxlamaqdırsa, insanların, xüsusən gənclərin mənəviyyatını pozmaqda və "reyting" adı ilə milli-mənəvi dəyərlərimizə qarşı bu düşmənçili-yi və dağıdıcılığı davam etdirməkdirdi, onda bu, dövlət əhəmiyyətli məsələdir və onun qarşısını almaq üçün müvafiq dövlət qurumları vəzifə borclarını yerinə yetirməlidirlər!

Dərhal və gecikmədən!

Bütövlükdə reyting məsələsinə gəldikdə, bilənlər bil-irlər, bilməyənlər isə eşitsinlər:

Azərbaycan bir dövlət olaraq özünün reyting məsələ-sini həll edib!

Özü də:

■ BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına üzv seçilərək qurumun iclaslarına sədrliyi dövründə!

Axi Azərbaycan xalqı bu deyil və heç zaman belə olmayıb!



Telekanallarda fonogram ilə çalib-oxumaq da adı ha-la çevrilib.

Hətta musiqi kollektivi verilişdə iştirak etsə belə.

Sadəcə, onlar barmaqlarını törətmək, başlarını sil-kələməklə "ifa" görüntüsü yaratmağa çalışırlar.

Belə "ifaçı"nın üzərinə düşən vəzifə müxtəlif "rəqs elementləri" ilə əzilib-büzülmək, özünü nümayiş etdirməkdir.

Verilişin digər iştirakçıları isə elə oturduları yerdə "rəqs etməyə" başlayır (təbii ki, aparıcının təhriki və gös-tərişi ilə), yəndəmsiz və gülünc hərəkətlər etmələrinin fərqinə varmırlar.

Ən ağır "yük" isə aparıcının boynuna düşür:

Gah qışqırmaqla "şən əhvali-ruhiyyə" nümayiş etdirir, gah əcaib-qərib hərəkətlərlə guya ki, "rəqs" edir, gah iştirakçıları dümsükləyərək "sükunət"dən çıxarmağa çalışır, gah da ifaçının ünvanına bol-bol tərif və kompliment yağdırmaqla "borc"undan çıxma-ğa çalışır.

Studiyadan kənardə, adətən, bağ evlərində baş verən "ənənəvi konsertlər"də isə bütün diqqət həm də ev əyalat-ının və süfrəyə düzülən xərəkətlərin nümayişinə yönəldilir.

Belə verilişlərdə təbii ki, nə mənəviyyatdan başqa hər şey olur!



"12 yaşlı məktəb şagirdi 52 yaşlı kişiye nişanlandı!"

Bu xəbər sosial şəbəkədə bomba kimi partladı və uzun müddət geniş müzakirə olundu.

■ Hamı təccübləndi...

■ Hamı qınadı...

■ Hamı məzəmmət etdi...

Validənlər ictimai təkini görərək sözlərindən geri çəkildilər, toyun "gəlin" in həddi-bülüə çatacağından sonra baş tutacağıni söylədilər.

Hətta bu hadisə telekanallarda da geniş müzakirə olundu, məsələyə bir neçə veriliş həsr edildi.

Ən təccüblüsü isə ictimaiyyətin heç də yeganə və tə-sadiqi olmayan bu hadisəni heyrətlə qarşılaması idi.

Özəl telekanalların hər biri gündə 5-6 saat efr vaxtı ayırmaqla Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərlərinə, sözün həqiqi mənasında, divan tutduğu bir vaxtda başqa necə olmalıdır ki?!



Əgər günlərlə, aylarla və illərlə davam edən "ev-lilik" verilişlərində Elgizin, Xoşqəmədin, Zaurun və digərlərinin "elçiliyi", "aradüzəldənliyi" ilə ekran qarşısında bir-birini tanıyan, "danışın və sevinin", heç də həmişə cavan olmayan "bəyi" və "gəlin"lər bi-zə "nümünə" göstərilərək "yeni ailə"lər qururlarsa, evliliyə belə məsuliyyətsiz, əhəmiyyətsiz, əyləncə xarəktəri hadisə kimi baxırlarsa, başqa necə olmalıdır?!

Başı daşdan-daşa döymüşlər, üzü üzölər görmüşlər - yeni "təcürəbi"lər alınən bu sayaq yarandığını göstərir, telekanallar isə onlara xeyir-dua verərək təbliğ edirlərsə, onda "ailə quruculuğu"na ciddi yanaşmağa, onun mənəvi tələflərini nəzərə almağa ehtiyac varmı?!

Nə tökərsən aşına, o da çıxar qarşığına!

Əvvəlcə təbliğ və reklam edib, sonra qınamağın mə-nası və təsiri varmı?!

İndiyədək itirdiklərimiz çoxdur:

■ Artıq böyüklərin sözünü eşidib, özünə hörmət qo-yan çox azdır.

■ AvtoBUS və metroda heç bir cavan ayağa durub ye-rini qocalarına vermirdi.

■ Şagird müəlliminə hörmətlə yanaşmır, əksinə, şəklini gizləncə çəkiç sosial şəbəkəyə qoyur.

■ Doğmaların evinə getmək üçün əvvəlcədən icazə alınmısan.

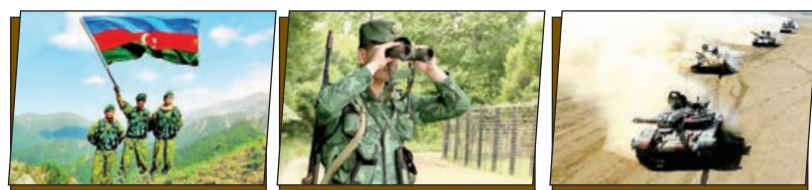
■ Boşanma adı hala çevrilib.

■ Analar doğduqları uşağı rahatlıqla küçəyə, zibil qutularına atırlar.

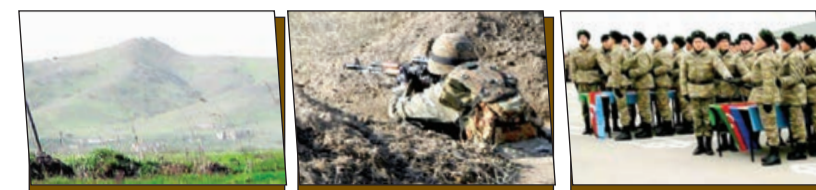
■ Övladlar analarını, hətta bütün ailə üzvlərini qətlə yetirirlər.

"Qazandıqımız" isə:

<



Vətən deyəndə...



● Qarabağ Azərbaycandır!

Vətən var olsun deyə minlərlə can qurban oldu..

XX əsrin sonlarında da ermənilər plan üzrə faciələr törətməyə başladılar. Erməni daşnaklarının əsrlər əvvəl qurduqları əsrlər əvvəl hərəkətə keçdilər. Və Qarabağda münafiq ocağını yenidən alovlandırdılar.

1980-ci illərin sonları idi... Tarix təsadüfən seçilməmişdi. O zaman Azərbaycanın da, Ermənistanın da tərkibində olduqları Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqı (SSRİ) adlı imperiya çökməkdə idi. Artıq tənəzzülə sürüklənən, ancaq hələ də gücünü saxlayan Sovet İttifaqı tərəfindən himayə olunan təcavüzkar Ermənistan 1988-ci ildə Azərbaycana qarşı torpaq iddiası irəli sürdü.

1988-ci il fevralın 21-də Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin İcraiyyə Komitəsində yalnız erməni deputatların iştirakı ilə keçirilən növbəndənkənar, legitim olmayan iclasda vilayətin Azərbaycanın tərkibindən çıxarılaraq Ermənistanın inzibati-ərazi bölgüsünə daxil edilməsi barədə qərar qəbul olundu. Ermənilər Xankəndidə keçirdikləri mitinqdə Azərbaycana qarşı iddiaları səsləndirirdilər. Onların bu özbaşınalılıqları SSRİ rəhbərliyi tərəfindən sükkatla qarşılanırdı.

Erməni fitnəkarlığına bələd olan Qarabağ əhalisi bu haqsızlıqlara, ədalətsizliyə son qoyulması tələbi ilə ayağa qalxdı. Fevralın 22-də ermənilərin əsassız ərazi iddialarına və separatçı çıxışlarına etiraz edən gənclər Ağdamdan Xankəndiyə əliyalın yürüş etdilər. Silahsız olan yürüşçülərə Öskəran ərazisində ermənilər atəş açdılar. Əli Hacıyev və Bəxtiyar Quliyev qətlə yetirildilər. Həmin iki gənc Ermənistanın Azərbaycana qarşı yenidən başladığı münaqişənin ilk şəhidləri oldular.



Erməni məkri ilə alovlanan münaqişə getdikcə böyüyürək Qarabağın bir çox yaşayış məntəqələrini bürüdü. Ancaq təcavüzkar ermənilərin zülmünə, işğalçılıq mərhələsinə qalın yalnız Qarabağda yaşayan azərbaycanlı deyildi. İşğalçı ermənilər Azərbaycanın qədim ərazilərində yaratdıqları ölkədə - İrəvanda da həmin vaxtlar etnik təmizləmə apardırdılar. Ağzılaşmış ermənilər öz əzəli yurdlarında, dədə-baba torpaqlarında yaşayan azərbaycanlılara hücum edir, onlara dəhşətli əzablar verir, qətlə yetirir, ya da ömürlük şitimək ədirdilər. SSRİ rəhbərliyi bu cinayətlərə də göz yumdu. Nəticədə 1988-1989-cu illərdə Ermənistan 250 min nəfərdən çox azərbaycanlı deportasiya olundu. 1991-ci ildən sonra Ermənistan ərazisində bir nəfər də azərbaycanlı qalmadı.

1988-ci ildən Qarabağın dağlıq hissəsində azərbaycanlıların qətlə yetirilməsi, öz tarixi-etnik ərazilərindən qovulması ən dəhşətli şəkildə davam etdirildi. Bu cinayətlərə son qoyulması, Ermənistanın Azərbaycana qarşı torpaq iddialarından əl çəkəməsi Azərbaycanın müstəqilliyi tələbləri ilə paytaxt Bakıda mitinqlər keçirilməyə başladı.

Azərbaycanlıların haqq səsinə kəsmək, gözələrinin odunu alaraq xof yaratmaq məqsədilə 1990-cı ilin yanvarında SSRİ rəhbərliyi Azərbaycanı qətlə yetirdi. Yanvarın 19-dən 20-nə keçən gecə sovet ordusu hissələrinin, xüsusi təyinatlı dəstələrin, daxili qoşunların iri kontin-

gentinin və hətta SSRİ-nin ermənilərin sıx yaşadığı digər regionlarından olan ehtiyatdakı hərbiçilərin iştirakı ilə respublikamızın paytaxtında dəhşətli qətləmə təşkilatı quruldu. Lakin azərbaycanlıların üroyinə çalın-çarpaz dağ çəkəndə, Sovet İttifaqı rəhbərliyi məqsədinə nail ola bilmədi. Azərbaycanca azadlıq eşqini söndürə bilmədilər.

İşğalçı, vandal ermənilər yenidən Azərbaycanın ərazilərini qəsb etmək üçün yalnız Qarabağı deyil, Şərqi Zəngəzuru da müharibə ocağına çevirdilər. Respublikamızın hər yerindən igid oğullar, qızlar döyüşə getdilər.

Birinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycanın qəhrəman övladlarının düşmənlə qarşı apardıqları mübarizələr, göstərdikləri rəşadət dastanları sığmaz. Ancaq vəziyyət olduqca ağır idi. Yenicə müstəqilliyinə nail olmuş Azərbaycanda milli ordu formalaşmamışdı. Hərbi texnika, silah-sursat çatışmırdı. Ermənistan işə ona havadarlıq edən güclü dövlətlər tərəfindən tam təminat olmurdu. Yalnız o dövrün müasir hərbi texnikası və silahlarının deyil, həm də müzdlü döyüşçülərin sayında Ermənistan Birinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycanın yirmiyə faiz arazisini işğal etdi. Azərbaycanlıların yaşadıqları Meşəli, Kərkicahan, Quşçubəy, Qaradağlı, Xocalı və digər yaşayış məntəqələrində erməni silahları tərəfindən kütləvi qətlər, soyqırım törədildi.

Qəsbkar Ermənistanın silahlı qüvvələri otuz ilə yaxın Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərini işğal altında saxladı. Bir milyon soydaşımız məcburi köçkün kimi yasaq məcburiyyətində qaldı.

2020-ci il sentyabrın 27-də erməni təxribatı nəticəsində İkinci Qarabağ müharibəsi başladı. Ali Baş Komandanın əmri ilə qəhrəman oğullar yurdumuzun müdafiəsinə qalxdılar. Sıralarında vətənpərvərlərin döyüşüylə Azərbaycan Ordusu müharibənin birinci günü 6 yaşayış məntəqəsini erməni işğalçılarından azad etdi. İlk günün uğurlu əməliyyatları göstərdi ki, rəşadətli Azərbaycan Ordusu qısa müddət ərzində erməni qəsbkarlarını diz çökdürəcək, otuz ilə yaxın işğaldan qalmış ərazilərimizi azadlığa qovuşduracaq.

Gözlənilmədiyi, ümid edildiyi kimi oldu. 44 gün davam edən İkinci Qarabağ müharibəsinin hər günü qələbə xəbərləri ilə tarix yazıldı. Müharibə qəhrəman Azərbaycan Ordusu zəfəri ilə başa çatdı. Məğlubiyyəti qəbul edən Ermənistan 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktını imzaladı. Ancaq üzünə götürdüyü öhdəliklərə axıra qədər əməl etməkdən boyun qaçırdı. İşğalçı ölkənin Qarabağda davam etdirməyə çalışdığı özbaşınalılıqlara, terror əməllərinə 2023-cü ilin sentyabrında Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi loqal xarakterli antiterror tədbirləri ilə son qoyuldu. Qarabağda Ermənistan silahlı qüvvələrinin tör-töküntüləri və separatçılar məğlub olaraq ağ bayraq qaldırdılar. Azərbaycan sərəncamı ilə tam bərpa etdi. Bu gün Vətənimizin hər yerində üç rəngli, ay-ulduzlu bayrağımız dalğalanır.

Bu mənəzərin seyr edən hər bir azərbaycanlının qürurundan üroyi dağa dönür. Bu hissələri yaşayaq, Vətən var olsun deyə minlərlə can qurban oldu...

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

● Tarix yazan oğullar

Adını qəhrəmanlıq salnaməmizə yazan kapitan

Cavid dünyaya gələndə hələ Xocalı faciəsi baş verməmişdi... Onda ermənilər Qarabağ savaşına "hazırlaşmış" Anası dünyaya yenidən gəlmiş körpəsinin beşiyinin başında lay-lay deyərək Cavidə "qoçaq balam", "igid balam", "qəhrəman balam", - deyərək xitab edər, atası Cavidə qucağına alıb sinəsinə sıxanda "Fəxrin, vüqarın, qürurum, Cavidim. Sən böyüyüb bizi bütün Azərbaycana tanıdacaqsan", - deyərmiş.



Cavidin iki yaşında Ermənistan silahlı qüvvələri əsrin faciəsini - Xocalı soyqırımını törətdilər... Şuşa, Laçın işğal olundu... Ard-arda baş verən dəhşətli hadisələr Vətənimizə, xalqımıza ağır, faciəli günlər yaşatdı...

Ağlı söz kəsəndən Cavid evdə vələdliyindən, məktəbdə müəllimlərdən ermənilərin xalqımızın başına gətirdiyi dəhşətli, qorxulu faciələr haqqında hekayələr eşitdi... Dinlədiyi dəhşətli söhbətləri eşitdikcə yumruğunu bərk-bərk döyünlədi. Cavid böyüdükcə içindəki, qəzəb hissi qisas hissinə çevrildi. Uşaqlıq eşitdiyi qorxulu nağıla bənzər söhbətləri böyüdükcə onun həyat yoluna çığır açdı. Hərbi olmaq, zabit olmaq, düşməni ediyi haqsızlıqların cavabını vermək hissi də beləcə aşılanmışdı ona...

Haqqında söz açdığımız şəhid kapitan Cavid Mahmudov 1989-cu il fevralın 6-da Biləsuvar rayonunun Aşağı Cürüli kəndində anadan olub. 2006-2010-cu illərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində ali hərbi təhsil alıb. 2010-cu ildə ali hərbi

məktəbi bitirən Cavid Mahmudov Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Daşkəson rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissəsində leytenant rütbəsində böyük komandiri kimi xidmətə başlayıb. 2012-2018-ci illərdə Tovuz rayonunda, 2018-2020-ci illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Göygöl rayonunda yerləşən "N" sayılı hissəsində xidmət edib. 2020-ci ildən isə o, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Abşeron rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissəsində xidmətini davam etdirib.

Hərbi biliklə yüksək səviyyədə iylənən, nizam-intizamlı zabit kimi komandanlığın hörmətini qazanan, verilən hərbi tapşırıqları layiqincə yerinə yetirən Cavid Mahmudovun xidməti komandanlıq tərəfindən qiymətləndirilən hərbi rütbələri həmişə ona vaxtından əvvəl verilib.

Vətən müharibəsi başlayanda Cavid hərbi məktəbin magistr pilləsini də başa vurmuşdu. Nişanlı idi... Üroyində böyük arzulardan var idi. Ən böyük istəyi isə vətəni azad görmək idi. Şərəfli bir

zabit kimi torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşmək, Azərbaycan bayrağını işğaldan azad olumşu ərazilərimizdə ucaltmaq idi...

Vətən müharibəsinin ilk gündən kapitan Cavid Mahmudovun komandiri olduğu həmlə taboru Füzulinin Əhmədboyli kəndi istiqamətində əks-hücum əməliyyatlarına başlayıb. Kapitan Cavid Mahmudovun komandiri olduğu taborun şəxsi heyəti düşmənin Füzuli rayonu istiqamətində alınmaz hesab etdiyi yüksəkliklərdə bayrağımızı dalğalandırıb. Cavid Füzuli rayonunda 5-ci yüksəklikə bayrağımızı sancarkən, düşmənlər snayperi tərəfindən vurulub.

Qardaşı Nəbi Mahmudov Cavidlə son telefon danışıqını xatırlayaraq deyir: "Oktyabrın 2-də Cavid mənə zəng vurmuşdu. Dedi ki, "Qardaş, mən bura düşmənlə döyüşməyə gəlmişəm. Sənə sənə verim ki, Füzuli rayonunun mərkəzinə bayraq özüm sancacam". Qardaşın şəhid olandan sonra Füzulidə oldum. Onun keçdiyi istekləri görəndə qarşıma bir daha fəxr etdim".

Cavid Mahmudovun Vətən müharibəsində göstərdiyi qəhrəmanlıq yüksək qiymətləndirilən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə ölümündən sonra "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görülüb. Şəhid kapitan Cavid Hılal oğlu Mahmudov eyni zamanda "Vətən uğrunda" və "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalları ilə də təltif olunub.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Şəhid ailəsinin üzvləri diqqətdən kənar qalmırlar

Elməddin Məmmədli 2000-ci il avqust ayının 10-da Lənkəranda Vələdi kəndində dünyaya göz açdı. Ailədə 3 qardaş, 1 bacı olublar.

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistanın işğal altındakı ərazilərin azad olunması uğrunda başlanan İkinci Qarabağ müharibəsində iştirak edən Elməddin Məmmədli 3 oktyabr 2020-ci ildə Füzuli rayonunda şəhadətə qovuşub. Lənkəranda dəfn edilən şəhid "Vətən uğrunda", "Füzulinin azad olunmasına görə" və "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif olunub. Dəğulub boya-baş çatdığı Vələdi kəndində onun xatirəsi şərəfinə bulaq kompleksi tikilib.

Bu günün şəhidin qardaşı Murad Məmmədlinin toy şənliyi olub. Toyda iştirak edən Lənkəran ŞİH-nin başçısı T.Qarayev yeni evləndən cütlüyə xoşbəxtlik arzulayıb, şəhidin ailə üzvlərinə xeyir-dua verib. Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın şəhid ailələrinə göstərdikləri diqqət və



qayğıdan danışan T.Qarayev dövlətin bütün imkanları ilə hər zaman onların yanında olduğunu ifadə edib. Şəhid atası Anar Məmmədov öz növbəsində göstərilən diqqətə görə ailəsi adından minnətdarlığını bildirib.

Ağadın BABAYEV

Ayxan İMANOV: "Biz gənclər Xocalı soyqırımını heç vaxt unutmamalı, həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıyıq"

"Xocalı faciəsi tarixdə misli bərabəri olmayan bir vəhşilik, bir soyqırımdır. Bu faciə mənfur qoşunlarımız ermənilər tərəfindən məhz Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş terror aktıdır. Bu da bir məsələdən irəli gəlir ki, ermənilər hər zaman azərbaycanlılara qarşı torpaq iddiasında olublar. Bu gün keçirilən "Qaytmış, XOCALI!" adlı ədəbi-bədii tədbir də məhz Xocalı faciəsinə həsr olunub. Tədbirin əsas məqsədi Xocalı soyqırımını qurbanlarımızın xatirəsinin hər zaman qəlblərdə yaşadığı, bu soyqırımın heç vaxt unudulmadığını göstərməkdir."

Bu sözləri Azərbaycan Milli Konservatoriyasının Tələbə Gənclər Təşki-



latının sədri Ayxan İmanov söyləyib. A.İmanov bildirib ki, Azərbaycan Respublikası Gənclər Fondu, Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqı və Azərbaycan Milli Konservatoriyasının birgə təşkilatçılığı ilə həyata keçirilən tədbir tələbələr üçün hazırladığı kompozisiyalarla uğurlu alındı: "Biz gənclər

qan yaddaşımız olan Xocalı soyqırımını heç vaxt unutmamalı və bu faciənin həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün ölmüşdən gələn etməliyik

Bu gün biz yarılyıq. Yeganə təsəllimiz ondan ibarətdir ki, bu gün Xocalı işğaldan azad olub. Bu gün Xocalıda Azərbaycan əsgəri var. Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev üçrəngli bayrağımızı Xocalı şəhərində dalğalandırdı. Xocalı şəhərində artıq geri qayıtmaqla bağlı məskunlaşma proseslərinə başlanılacaq. Biz həm Ağdam, həm Füzuliyə və işğaldan azad olumşu digər ərazilərimizə geri dönmüşük. Bu, qürurvericidir."

Türkiyənin "TRT TÜRKÜ" radiosunda

Xocalı soyqırımını ilə bağlı xüsusi proqram yayımlanıb

Bu ildən etibarən Türkiyənin "TRT TÜRKÜ" radio kanalında yayımlanan "Azərbaycan ruzgari" proqramının növbəti buraxılışı Xocalı soyqırımının 32-ci il dönmünə həsr olunub.

Bununla bağlı AZƏRTAC-a proqramın müəllifi və aparıcısı, hemyerli-miz, İstanbul Universitetinin doktoru Səidə Ömər mələmən verib.

O bildirib ki, artıq dörd ildir Türkiyənin fərqli media məkanlarında yayımlanan "Azərbaycan ruzgari" proqramının əsas hədəflərindən biri də XX əsrin sonlarında ermənilər tərə-



findən ölkəmizdə törədilən bir çox qətləmlərlə yanaşı, bütün bəşəriyyətin və insanlığın qarşılaşdığı qətləmlər tarixə keçən Xocalı soyqırımını dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqdır. Budəfəki proqramın yayımında dinləyicilərə fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Xocalıda yaşananlar haqqında məlumat

lar verilib, şəhidlər üçün ağlar səslənib. Proqramda, eyni zamanda zəfərlə notecələndən 44 günlük Vətən müharibəsi, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi və illər sonra Azərbaycanın Ali Baş Komandanı, Prezident İlham Əliyev tərəfindən Xocalıda ucaldıran bayraqla bu qanlı hadisənin qurbanlarının qisasının alınması ilə bağlı məlumatlar verilib.

"Bu gün bizim üçün hüznülməqlə yanaşı, həm də qürurdur. Çünki Xocalı şəhidlərinin xatirəsinə ucaldıran abidəni Azərbaycanda bu gün artıq qanlı xalqın nümayəndələri ziyarət edirlər", - deyərək Səidə Ömər bildirib.

● Yurdu yaşadan qəhrəmanlar

Şərəfli ölümü ilə əbədiyyət qazandı

Zamanın küləyi dayanmadan illəri üzü gələcəyə qovduqca hey qovur. Sanki biz torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olanları illərə əvvəl yox, dünən-sırağın torpağa tapşırırdıq. Amma bir anlıq nəfəs çəkib tarixin səhifələrinə boylandı görərik ki, o kədərli çağlardan çox illər ötdü. O vaxtlar yirmiyə dörd, yirmiyə beş yaşlarında Şəhidlər xiyabanında dəfn etdiyimiz oğul və qızlarımızın indi əlli, altmış yaşları var.



Əgər torpaqlarımızın müdafiəsində canından keçməsəydi, bu günlərdə Quliyev Cəlal oğlunun əlli beş yaşda olardı. Amma o, Vətən torpaqlarının azadlığı uğrunda şəhid olaraq ömrünün yirmiyə dördüncü pilləsində qaldı. Yurd uğrunda canlarından keçənlər heç vaxt unudulmurlar, həmişə yad edirlər.

Şəhid ailəsini yaxından tanıyan Lalə xanımla birgə onların qapısını döydük. Biz dünyanın hər üzünü görmüş Cavidin anası Turan xanım qarşıladı. Mizin arxasında oturan kimi Turan xanım Cavidin albomunu bizə verdi. Saralmış vərəqləri bir-bir çevirib oğlunun yaşadığı yirmiyə dörd illik yolu ilə tanış olduq.

O, 1969-cu ildə Bakı şəhərində dünyaya göz açdı. Orta təhsilini başa vurandan sonra hərbiçilik arzusu ilə Leningrad Ali Hərbi Siyasi Məktəbinə qəbul olub. Üroyündəki istək-

lərini yerinə yetirmək üçün Cavid ixtisasını dərindən öyrənməyə çalışıb. Amma son vaxtlar ermənilərin Leningradda apardıqları anti-Azərbaycan təbliğatı onların tədris ritmini pozurdu. Vəziyyət getdikcə pisləyərək doğru dəyişirdi. Axır iş o yerə çatdı ki, Cavid burada oxuya bilməyib 3-cü kursdan köçürmə yolu ilə doğma vətəninə üz tutdu - təhsilini Bakı Ali Birləşmiş Komandirlər Məktəbində davam etdirdi. Bu o günlər idi ki, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda qanlı savaş gedirdi. Cavid də cəbhə bölgəsinə, döyüşlərə can atırdı.

Hərbi təhsilini başa vuran Cavid 1993-cü ilin aprelinə cəbhə bölgəsinə - Törtər istiqamətinə göndərildi. İlk gündən cəsəratli ilə seçilən Cavid ən çətin tapşırıqları öhdəsinə bacarıqla gəlirdi. Bir gün axşam ilə Leningrad Ali Hərbi Siyasi Məktəbinə qəbul olub. Üroyündəki istək-

ni qulduru üzümülük tərəfdən onların mövqelərini arxasına keçir. Cavidin cavabı qısa oldu: "Bu döyüş gəlirəm". Gənc zabitin cəsəratli sayəsində qəsbkarlardan biri məhv edilir, üçü əsir götürülür.

Gənc zabitin son döyüşü 9 may 1994-cü ildə Şotlanlı kəndində oldu. Həmin günə qədər isə Cavid onlarla qanlı döyüşdə iştirak etmişdi. Bu əməliyyatlarda düşmənin xeyli canlı qüvvəsinə və zirehli texnikasına vurmuşdu. Hünər və igidliyinə görə komandanlıq dəfələri Cavidə mükafatlandırmışdı. Onun üçün isə ən böyük mükafat işğaldan azad edəcəyi torpaqlar idi. Son döyüşdə qüvvələr bərabər deyildi. Amma o qədər çətin olsa da, onlar müqavimət göstərirdi, işğalçıların hücumlarını dayandırmışdı. Artilleriyaçılar ermənilərin zirehli texnikalarını atəşə tutsalar da, qəsbkarlar addım-addım irəliləyirdilər. Qumbaraatan əsgər Xəqani Məmmədovun yaralanmağı vəziyyəti bir az da çətinləşdirdi. Cavid əsgər Ziyarədinə əmr etdi ki, Xəqanıni geri çıxarsın. Döyüş qızışdıqca onların mühasirəyə düşmək təhlükəsi yaranırdı. Bunu gören Cavid geri çəkilmək əmrini verdi. Bu vaxt zabit yoldaşı Rəhim Məmmədov yaralandı. Onu döyüş mövqeyindən çıxarmaq istəyən əsgər Faiq Əvəzov da yağın gülləsinə tuş gəldi. Nə qədər

çətin olsa da, Cavid onları təhlükəli zonadan uzaqlaşdırmağa çalışdı. Düşməni mövqeyinə yenidən atəş açmaq istəmədi. Gənc zabitin cəsəratli sayəsində qəsbkarlardan biri məhv edilir, üçü əsir götürülür.

Düşməni Cavidin meyitini bir aydan sonra qayıtdı. Onun ölümündən üç gün sonra iş cəbhədə atəşəks elan edildi. Cavidin məzarı İkinci Şəhidlər xiyabanındadır. Azərbaycan xalqı qəhrəmanlarını heç vaxt unutmur. Həmişə onlarla fəxr edib öyünür.

Döyüşlərdə göstərdiyi igidliyi, qəhrəmanlığa görə Quliyev Cəlal oğlu ölümündən sonra dövlət başçısının 25 iyun 2008-ci il tarixli sərəncamı ilə "Azərbaycan Bayrağı" ordeninə layiq görülmüşdür.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"



MÜƏLLİFİ İLHAM ƏLİYEVDIR

Köynək, cins və idman geyimləri üçün parçalar, uşaq geyimləri, dəsmallar, yataq ağları, döşəmə örtükləri, ev tekstil məhsulları, texniki və dekorativ parçalar və s...

İstənilən müəssisədə bütün bu məhsulların istehsalı üçün lazım olan əsas xammal iplikdir. Yüksəkkeyfiyyətli iplik isə pambıq mahlədən hazırlanır. Ölkəmizdə son 20 ildə həm kənd təsərrüfatının, həm də qeyri-neft sənayesinin inkişafı artıb bu sahədə də nailiyyətlərə imza atmağımızı şərtləndirib. Belə ki, həm pambığımız var, həm də müxtəlif çeşidli ipliklər istehsal edən müasir sənaye müəssisələrimiz. Yəni artıq nə pambığı, nə də iplik məhsullarını xaricdən alırıq...

İndi Mingəçevir Sənaye Parkındakı "Mingəçevir Tekstil" in istehsal etdiyi ipliklər daxili tələbatı ödəməklə yanaşı, "Made in Azerbaijan" brendinin əsas ixrac məhsuluna çevrilib. Burada istehsal olunan ipliklərin müxtəlif növlərinə dünyada böyük tələbat var. Tekstilin yüksəkkeyfiyyətli ipliklərinin xarici sifarişlərinin gündən-günə artması bunu deməyə əsas verir.



anbara yığılır. Sonra pambıq "unistor" dəzgahına və oradan da səbətə ötürülür, ardınca rəng dedektorunda çeşidlənmə aparılır. Yəni ola bilər ki, bəzən pambığın içərisində rəngi saralana da olsun. Bu dəzgah onu da ayır edərək təmizləmə aparır. Pambıq "konvensor" dəzgahında son yoxlamadan keçdikdən sonra "C-70" daraq makinalarına ötürülür. Makinaya didilmiş və təmizlənmiş halda gələn pambıq "Serit" (lent) formasında "poller" dəzgahında müvafiq ölçülərə uyğun formada digər sahəyə yönləndirilir.

Lent formasında dəzgahdan çıxan pambıq "CER" sahəsində (lentləyici sahə) sifarişə uyğun şəkildə müvafiq növlərə ayrılır.

Makinaya nəzarət edən xanıma yaxınlaşb proseslə maraqlanırdı. Mingəçevir sakini, müəssisədə "CER" sahəsində 6 ildir operator kimi çalışan Mehparə Loğmanova deyir ki, bu sahəyə gələn qalın "şerit"lər daha da incəldilərə "Kələf" sahəsinə ötürülür. Daraq sahəsindən lent formasında alınan iplik burada ütilənərək müvafiq ölçülərə uyğun seçilərək "fital" sahəsinə yönləndirilir. Burada dişli qarxlar vasitəsilə ipliklər ölçülərə uyğun olaraq kapron bəbinlərə dolanır. İpliklər müvafiq çəki alındıqdan sonra rellərə yığılır və "ring" sahəsinə ötürülür. Sonra isə kobud ipliklər "ring" sahəsində incə ipliyyə çevrilərək "bobin" (müxtəlif ölçülü kapron vasitələr) sahəsinə yönləndirilir. Bu sahədə 40 bobin aparatı mövcuddur. Burada ipliklər müvafiq ölçülərə uyğun şəkildə bobinlərə yığılır. Əgər iplikdə hər hansısa nasazlıq varsa, "bobin" aparatı həmin hissəni kəsib atır.

Beləliklə, burada hazır məhsul şəklini alan iplik ön sonda istilik sistemi olan "Fiksaj" dəzgahına daxil olur. Bir qədər nəm şəkili olan iplik burada, sadə dillə desək, "bişir", yəni tam quruyur və bundan sonra anbarlara yığılır. Bununla da ipliğin hazırlanma prosesi yekunlaşır.

Xammal da özümüzüdü, məhsul da, istehsal da...

Mingəçevir Tekstil xammal olaraq 100 faiz Azərbaycan pambığı istifadə etməklə ayda 1200 ton məhsul istehsal edir. İstehsal edilən məhsulun böyük hissəsi Türkiyəyə ixrac edilir.

Müəssisənin hədəfləri ayda 1400 ton məhsul istehsalıdır. Bunun üçün isə ilk növbədə müəssisənin avadanlıqları yenilənib. Müasir avadanlıqlar alınmış və bu ildən müəssisə qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq üçün tam gücü ilə fəaliyyət göstərməyə başlayıb.

Onu da qeyd etmək ki, hazırda istehsalat müəssisələrində 378 nəfər çalışır. Yeni avadanlıqların quraşdırılması isə yeni iş yerlərinin açılmasını da şərtləndirib.

Müəssisədə həmçinin müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş laboratoriya da mövcuddur. Laboratoriyanın rəhbəri Kəmalə Allahverdiyeva 2018-ci ildən burada fəaliyyət göstərir. Onun sözlərinə görə, laboratoriyada 9 laborant çalışır. Burada əsas məqsəd pambıq mahləcindən başlayaraq hazır məhsula kimi keyfiyyətə nəzarət etməkdir. Fasiləsiz çalışan laboratoriyada 24 saat ərzində sınaqlar, testlər aparılır. Keyfiyyətə tam nəzarət həyata keçirilir. Əyri ipliklərin nömrələri sifarişə uyğun dəyişdiyi üçün dəqiqliklə yoxlanılır və rey verilir. İpliğin keyfiyyətində nasazlıq olarsa, xammaldan imtina edilir. Laboratoriyada ipliğin "serit" formasından "fital" formasına keçirilməsi bütün çeşidləri müasir avadanlıqlarda yoxlamadan keçdikdən sonra istehsalına icazə verilir.

Üç növbə işləyən müəssisədə çalışanlar qayğı ilə əhatə olunublar. Hər növbədə işçilərə bir dəfə fabrikin hesabına yemək verilir. Burada həkim məntəqəsi də var.

"Mingəçevir tekstil" hələ ilk addımlarını atır. Həftələr, aylar ötdükcə bu addım daha möhkəm olur. Xammal, məhsul, istehsalat da Azərbaycanca məxsus olan müəssisə həm yerli tələbatı ödəyir, həm də "Made in Azerbaijan" brendi ilə dünya bazarlarına çıxır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

İxrac olunan qeyri-neft məhsullarının həcmi və çeşidi artır

Xarici ticarətdə 10,3 milyard dollarlıq müsbət saldo var

Dünyada ölkələrin iqtisadi inkişaf dinamikasını müəyyən edən faktorlardan biri də xarici ticarət dövriyyəsidir. Bu, həm də ölkələrin istehsal və xidmət sektorunun inkişaf göstəricisidir. Xarici ticarət dövriyyəsində nailiyyəti göstərən əsas amil isə müsbət salodur, yəni ixracın idxal üstünlüyü. Müsbət saldo həmçinin ölkənin gəlirlilik səviyyəsini müəyyən edən meyardır.

Məlumdur ki, daha çox ixrac ölkənin maliyyə sabitliyinin əldə edilməsinə imkan verir. İdxalın ixracdan çox olması valyutanın ölkədən çıxışına, gəlirlərin azalmasına, tədricən ölkənin alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşməsinə səbəb olur. Odu ki, yüksək gəlir əldə edən ölkənin idxalda payı ixracdan az olması iqtisadi cəhətdən yaxşı hal sayılır.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə aparılan iqtisadi islahatlar ölkənin hərtərəfli inkişafını təmin etməklə yanaşı, onun maliyyə imkanlarını da genişləndirib. Sözsüz ki, bu gəlirlərin əldə edilməsində ölkənin ixrac qabiliyyətinin ildən-ildə artması az rol oynamır. Məsələn, 2003-cü ildəki 5,2 milyard dollarlıq xarici ticarət dövriyyəsi 2022-ci ildə 51,2 milyard dollara qədər yüksəlib. Həmin dövrdə ixracın həcmi 2,6 milyard dollardan 38,1 milyard dollara çatıb. Xarici ticarətdə əldə olunan belə nailiyyətlər ölkənin maliyyə sabitliyinin təmin edilməsinə öz müsbət təsirini göstərib. Hazırda ölkənin valyuta ehtiyatı 69,5 milyard dollara çatıb. Əhalisi 10 milyon nəfər olan ölkə üçün bu, yüksək rəqəmdir.

Ötən il xarici ticarət dövriyyəsinin müsbət dinamikə davam etmişdir. Azərbaycandakı hüquqi və fiziki şəxslər dünyanın 193 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmiş, 121 ölkəyə məhsul ixrac, 184 ölkədən isə idxal olunmuşdur. İl ərzində gömrük orqanlarında qeydiyyat alınmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış, ixrac olunan xam neft və təbii qaz statistik qiymətləndirilmiş dəyərində təxərrüfatla xarici ticarət dövriyyəsi 44 milyard 868,5 milyon, o cümlədən ixracın dəyəri 27 milyard 583,2 milyon, idxalın dəyəri 17 milyard 285,3 milyon dollar təşkil etmiş, nəticədə 10 milyard 297,9 milyon dollarlıq müsbət ticarət saldosu yaranmışdır.

Dövlət Gömrük Komitəsinin verilən məlumatına görə, il ərzində xarici ticarət dövriyyəsinin 90,6 faizi İtaliya, Türkiyə, Rusiya, Çin, Almaniya, İsrail, Hindistan, Yunanıstan, ABŞ, İspaniya, Gürcüstan, Birləşmiş Krallıq, Türkmənistan, Çexiya, Rumıniya, Xorvatiya, Fransa, Bolqarıstan, İran, Vyetnam, Yaponiya, Koreya və İordaniya ilə aparılmış əməliyyatların payına düşmüşdür.

Ölkəmizin idxal coğrafiyası genişdir. İdxalda əsas partnyorlarımız Rusiya, Çin, Türkiyə, Almaniya, ABŞ, Türkmənistan, İtaliya, İran, Yaponiya, Koreya, Fransa, Bolqarıstan, Braziliya və Hindistandır. İdxal olunan mallarda isə maşınlar, mexanizmlər, elektrotexnika avadanlıqları aparatlar, neqliyyat vasitələrinin, mineral məhsullarının, kimya sənayesi məhsullarının, azqiyətli metallar və onlardan hazırlanan məmulatların, hazır ərzaq məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının, bitki mənşəli yağların, toxuculuq malları və məmulatların, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatların dəyəri üstünlük təşkil etmişdir. Onu da qeyd etmək ki, 2022-ci ilə müqayisədə 2023-cü ildə bir çox məhsulların idxalı azalmışdır. Bunun bir çox səbəbləri var. Onlardan biri də müəyyən məhsul növləri üzrə daxili istehsalın artmasıdır.

İxracda isə əsas tərəfdaşlarımız İtaliya, Türkiyə, İsrail, Yunanıstan, Hindistan, Rusiya, Almaniya, İspaniya, Gürcüstan və s. ölkələrdir. Məlum olduğu kimi, ixracın strukturunda xam neft, təbii qaz və neft-qaz məhsulları üstünlük təşkil edir. Bununla yanaşı, ötən il ixracda meyvə və tərəvəzlərin, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatların, kimya sənayesi məhsullarının, alüminium və ondan hazırlanan məmulatların, pambıq lifi və ipliğinin, qara metallar və ondan hazırlanan məmulatların, alkoqollu və alkoqolsuz içkilərin, bitki yağlarının da payı yüksək olmuşdur.

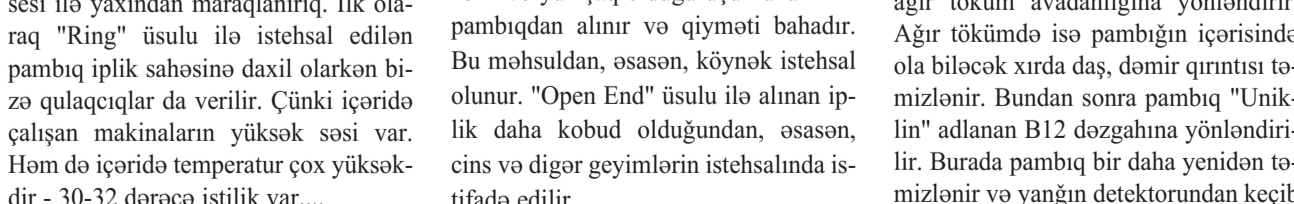
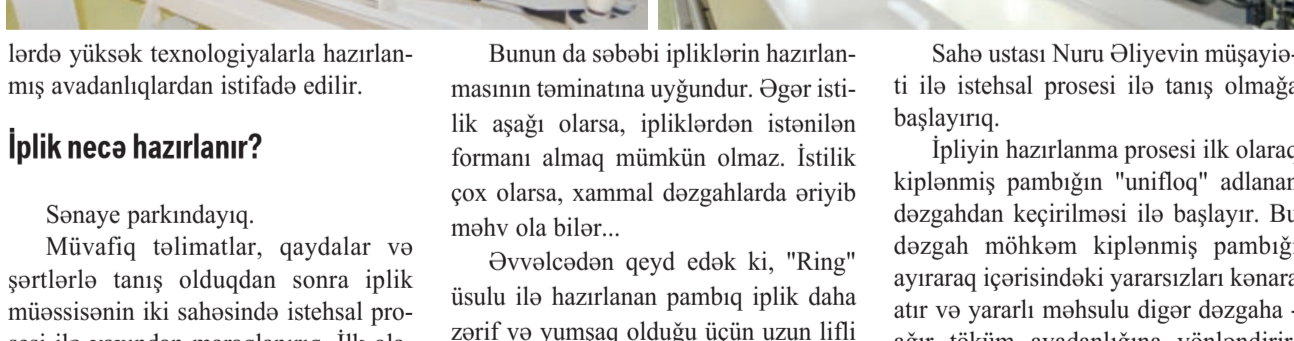
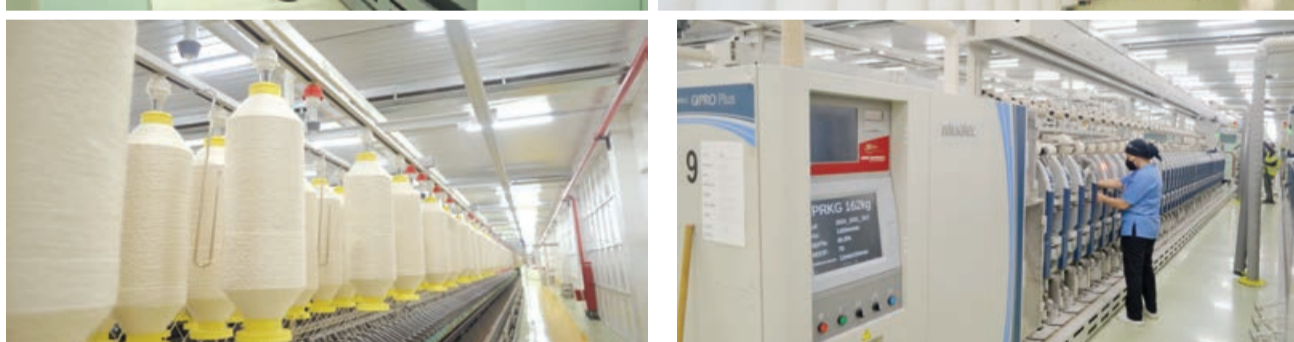


Ötən il ölkə üzrə qeyri-neft məhsullarının ixracı 2022-ci ilə müqayisədə faktiki qiymətlərlə 9,8, real ifadədə 3,9 faiz artaraq 3 milyard 348 milyon dollara bərabər olmuşdur. Bu sektor üzrə ixracda müşahidə edilən yüksəliş ölkədə icra olunan iqtisadi islahatlarla bağlıdır. Ölkədə açılan müasir müəssisələr, kənd təsərrüfatında yeni texnika və texnologiyalardan istifadə istehsal edilən mal və məhsulların rəqəbatqabiliyyətli olmasına imkan verir ki, bu da birbaşa ixrac məhsullarının həcminə və çeşidinə təsir göstərir.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Mingəçevirdən dünyaya

Tekstil müəssisəsinin iplikləri "Made in Azerbaijan" nın əsas ixrac məhsullarına çevrilib



Bos "Bu ipliklərin xammalı necə əldə edilir", "Çeşidlər nə cür seçilir", "Yeniliklərin tətbiqi hansı formada həyata keçirilir" kimi suallara cavab tapmaq üçün yolumuzu Mingəçevir Sənaye Parkından salıb tekstil müəssisəsinin fəaliyyəti ilə yaxından tanış olduq.

Qafqazın ən böyük iplik istehsal edən müəssisəsi

Ölkəmizdə qeyri-neft sənayesinin davamlı inkişafında, yerli ehtiyatlardan istifadə etməklə sənaye sahələrinin yaradılmasında, məşğulluqda sənayenin xüsusi çəkisinin artırılmasında sənaye parkları və sənaye məhəllələri mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Sənaye parklarının yaradılması əsas etibarilə ərazilərin malik olduğu resurslardan istifadə etmək, müasir, elmtutumlu texnologiyaların tətbiqi hesabına istehsal-təsərrüfat fəaliyyətini aktivləşdirməyə, regionların mövcud potensialından bəhrələnməklə yanaşı, əhalinin məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsinə və sosial-iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına xidmət edir.

Hazırda ölkədə 12 sənaye zonası - 7 sənaye parkı (Sumqayıt Kimya, Balaxanı, Mingəçevir, Qaradağ, Pirallahı, Ağdam və Cəbrayıl "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" sənaye parkları), 5 sənaye məhəlləsi (Neftçala, Masallı, Hacıqabul, Sabirabad və Şərur sənaye məhəllələri) fəaliyyət göstərir. Sənaye zonalarının yaradılmasında əsas məqsəd və əsas hədəflər qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi, idxala olan tələbatın ödənilməsi, ölkənin ixrac imkanlarının genişləndirilməsi və əhalinin istehsal sahəsində məşğulluğunun artırılmasıdır. Bu gün sənaye zonalarında istehsal olunan məhsullar dünyanın 65-dən çox ölkəsinə ixrac edilir.

Belə sənaye zonalarından biri də Mingəçevir Sənaye Parkıdır. 2016-cı il sentyabrın 21-də təməli qoyulmuş sənaye parkında ilk fəaliyyətə başlayan müəssisə isə "Mingəçevir Tekstil" MMC olub.

2018-ci il fevralın 27-də Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva "Mingəçevir Tekstil" MMC-nin iplik istehsalı üzrə iki müəssisəsinin açılışını ediblər. Sənaye parkının ərazisində 14,5 hektar sahədə yaradılan "Mingəçevir Tekstil" hazırda Qafqaz regionunun ən böyük iplik istehsal edən müəssisəsidir. Burada istehsal olunan məhsullar daxili bazarın ehtiyacını ödəməklə yanaşı, xarici ölkələrə də ixrac edilir və tekstil sahəsində beynəlxalq markaya çevrilib.

Ümumi dəyəri 144 milyon manat olan fabriklərin yaradılmasına İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 10 milyon manat güzəştli kredit verilib. Müasir texnologiyalar əsasında yaradılmış fabriklərdə pambıq mahləcindən ildə 10 min tonu "Ring" (zərif və yumşaq iplik), 10 min tonu isə "Open End" (kobud iplik) üsulu ilə almaqla, ümumilikdə 20 min ton müxtəlif cür iplik istehsal edilir.

Müəssisənin iş prinsipləri iplikdə keyfiyyət, ünvana vaxtında çatdırılma, müştərinin tələbatını qarşılamaq, davamlı əməkdaşlıqdır. Hədəfləri isə davamlı inkişaf, yeniliklərin tətbiqi, yeni məhsulların arastırılması, yeni tərəfdaşların tapılması, təbii və ətraf mühitə ziyan vurmada istehsal prosesinin davam etdirməkdir. Müəssisədə istehsal prosesində Almaniya, Yaponiya, İsveçrə, Hindistan və İtaliya kimi ölkələrdə yüksək texnologiyalarla hazırlanmış avadanlıqlardan istifadə edilir.

Iplik necə hazırlanır?

Sənaye parkındaydıq. Müvafiq təlimatlar, qaydalar və şərtlərlə tanış olduqdan sonra iplik müəssisəsinin iki sahəsində istehsal prosesi ilə yaxından maraqlandıq. İlk olaraq "Ring" üsulu ilə istehsal edilən pambıq iplik sahəsinə daxil olarkən bihəzə qulaqcıqlar da verilir. Çünki içəridə çalışan makinaların yüksək səsi var. Həm də içəridə temperatur çox yüksəkdir - 30-32 dərəcə istilik var....

Bunun da səbəbi ipliklərin hazırlanmasının təminatına uyğundur. Əgər istilik aşağı olarsa, ipliklərdən istənilən formanı almaq mümkün olmaz. İstilik çox olarsa, xammal dəzgahlarda əriyib məhv ola bilər...

Əvvəlcədən qeyd etmək ki, "Ring" üsulu ilə hazırlanan pambıq iplik daha zərif və yumşaq olduq üçün uzun lifli pambıqdan alınır və qiyməti bahadır. Bu məhsuldan, əsasən, köynək istehsal olunur. "Open End" üsulu ilə alınan iplik daha kobud olduğundan, əsasən, cins və digər geyimlərin istehsalında istifadə edilir.

Sahə ustası Nuru Əliyevin müşayiəti ilə istehsal prosesi ilə tanış olmağa başlayırıq.

İpliğin hazırlanma prosesi ilk olaraq kiplənmiş pambığın "unifloq" adlanan dəzgahdan keçirilməsi ilə başlayır. Bu dəzgah möhkəm kiplənmiş pambığı ayıraraq içərisindəki yarasızları kənarə atır və yararlı məhsulu digər dəzgaha - ağır tökümlü avadanlığa yönləndirir. Ağır tökümdə isə pambığın içərisində ola biləcək xırda daş, dəmir qırıntısı təmizlənir. Bundan sonra pambıq "Uniklin" adlanan B12 dəzgahına yönləndirilir. Burada pambıq bir daha yenidən təmizlənir və yağından detektorundan keçib



Bəşəriyyət bir çox problemlə üz-üzədir

COP29 bu məsələlərin birgə həllinə xidmət edəcək

"Dünyada baş verən iqlim dəyişiklikləri, müharibələr, atmosferin çirkləndirilməsi bu gün insanları bir çox problemlə üz-üzə qoyub. Ona görə yeni vasitələr, alternativ yollar axtarılır. Bu sahədə dünya ölkələri bir araya gəlməli və bəşəriyyət üçün ciddi problemləri birgə aradan qaldırmalıdır".



Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin Aqrar Siyaset komitəsinin sədri Tahir Rzaev deyib.

Komitə sədri bildirib ki, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına üzv ölkələrin 29-cu sessiyası - COP29-un noyabrda Azərbaycanda keçirilməsi də bu ali məqsədə xidmət edir. Çünki bu, dünyada ən böyük tədbirlərdən biri sayılır və konfransda müzakirə ediləcək məsələlər ciddi global xarakterə malikdir. İlk növbədə bu konfransda iqlim dəyişiklikləri, ətraf mühitin qorunması ilə bağlı məsələlər gündəmə gəlir, aparılacaq müzakirələr gələcək üçün çox faydalı olur. Belə konfrans Azərbaycanın evsahibliyi etməsi, ölkəmizin beynəlxalq aləmdə artan yüksək nüfuzundan xəbər verir.

COP29-a ciddi hazırlıq getdiyini deyən T.Rzaev bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, konfransla bağlı əsaslı işlər görülür. "2024-cü il dövlət başçısı tərəfindən "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan olunub. Ölkəmiz BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına tərəf olmaqla global iqlim dəyişikliklərinə qarşı mübarizəyə qoşulub. 2030-cu ilə qədər istixana qazlarının miqdarının 30 faiz, 2050-ci ilə qədər isə 40 faiz azaldılması nəzərdə tutulub. Bu gün Azərbaycanda "yaşıl dünya" naminə hərəkət genişləndirilib. Yeni yaşıl iqlim salınması, ekoloji tarazlığın təmin olunması istiqamətində aparılan işlər uğurla davam etdirilir", - deyən o əlavə edib.

Deputat qeyd edib ki, konfrans Azərbaycanın həyatında böyük əhəmiyyətə malikdir. Bu tədbirdə müzakirə ediləcək məsələlər ancaq Azərbaycan deyil, dünya ölkələrinin də maraqlarına uyğundur. Ölkəmizdə keçirilmiş bir çox beynəlxalq tədbir Azərbaycanın artıq dünyanın diqqət mərkəzində olduğunu deməyə əsas verir. COP29-la əlaqədar keçiriləcək konfransda da bir çox ölkə Azərbaycan dəyərlərindən faydalanacaq və ölkəmiz nümunə kimi təqdim ediləcək.

T.Rzaev sözlərinə görə, Azərbaycan öz nailiyyətləri ilə sülhə, demokratiyaya verdiyi töhfələrlə yanaşı, dünyaya yeni mesajlar verir: "Prezident İlham Əliyev bütün çıxışlarında bəyan edir ki, dünyada bəşəri ideyaların təbliğ olunması, insanların rahatlığı üçün mübarizə aparılır və bu mübarizədən heç vaxt çəkilməyəcək. Əldə etdiyimiz qələbələr, iqtisadi nailiyyətlər Azərbaycanın sülhün, əmin-amanlığın tərəfdarı kimi çıxış etdiyini bir daha göstərir. Sözsüz ki, bu da bəşəriyyət üçün vacibdir". Deputat vurğulayıb ki, COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi ölkələrin birliyinə, xalqların yaxınlaşmasına, problemlərin həll olunmasına xidmət edəcək. Bu da bəşəriyyət, insanların sağlamlığı üçün önəmli dir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Təbii fəlakətlər bəşəriyyətə meydan oxuyur

Dünya xilas yolunu tapmaq üçün bu il Bakıda toplaşacaq

Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi son illər Azərbaycan üçün daha da aktuallaşıb. Belə ki, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə 30 il ərzində flora və faunaya vurulan zərər, həmçinin orzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı məsələlər, sağlamlıqla bağlı artan risklər, çayların çirkləndirilməsi və Xəzərə axıtılan zərərli maddələr ciddi ekoloji problemlər yaradır.

Əslində, bu cür ekoloji problemlər dünyanın bütün ölkələrində mövcuddur. Xüsusilə COVID-19 pandemiyasından sonra bərpa zamanı ölkələrdə yaranan quraqlıq, fırtına və meşə yanğınları iqlim dəyişmələrinə daha güclü təsir etməyə başlayıb və o üzündən "yaşıl iqtisadiyyat"ın inkişafı prioritet istiqamət seçilib. Ona görə də BMT-nin çağırışlarında vurğulan ki, iqlim dəyişikliklərinə uyğunlaşma səyləri artırılmasa, dünya böyük problemlərlə üz-ləşməli olacaq. Təşkilatın Ətraf Mühit Programının (UNEP-The United Nations Environment Programme) üç ay əvvəlki hesabatında bildirilir ki, global temperatur və istixana qazları emissiyalarının artması fonunda iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə aparmaq üçün qətiyyətli və cəsarətli addımlar atılmalıdır. Dünya ölkələri səylərini artırmasa və mövcud tendensiyalar dəyişməsə, XXI əsrdə temperatur 2,5-2,9 dərəcə yüksələ bilər ki, bu da Paris sazişinin 2 dərəcə Selsi həddini xeyli üstələməsi deməkdir.

Məlumat üçün bildirək ki, UNEP BMT-yə üzv dövlətlərin ətraf mühitlə bağlı fəaliyyətini koordinasiya edir, inkişaf etmiş ölkələrin bu sahədə siyasətlərinin və təcrübələrinin beynəlxalq hüquq normalarına uyğunlaşdırılmasını həyata keçirir. Təşkilat 1972-ci ilin iyununda "BMT-nin İnsan Mühiti Konfransı"ndan sonra yaradılıb. Baş qərargahı Keniyanın Nairobi şəhərində olan UNEP-in 6 müxtəlif regional ofisi və müxtəlif ölkələrdə ofisi var. UNEP BMT sisteminin müəllifliyi ilə ətraf mühitlə bağlı fəaliyyətin global və regional səviyyədə həyata keçirilməsini təmin edir. Qurumun mandatına ətraf mühitin dövlətlər tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanılmasına nail olmaq, eləcə də hökumətlərarası ətraf mühit siyasətinin konsensus yolu ilə həlli və koordinasiyasını təşkil etmək daxildir. Atmosfer, dəniz və Yer kürəsi kimi ekosistemlərin böyük bir əhatəsini də bura əlavə etsək, mənzərə aydın olar. Ətraf mühit konvensiyalarının yaradılmasında, bu sahə üzrə elmin inkişafında, eləcə də regional və global səviyyədə ətraf mühitin inkişafına yönələn ili layihələrin maliyyələşdirilməsində UNEP-in rolu böyükdür.

Hər il UNEP iyunun 5-ni Dünya Ətraf Mühit Günü kimi qeyd edir. 1972-ci il



dekabrın 16-da BMT Baş Məclisinin 27-ci sessiyasında elan edilən bu günün qeyd olunmasına səbəb dünyanın 23 ölkəsinin 2 min elm və mədəniyyət xadiminin imzası ilə BMT-nin Baş katibinə ünvanlanmış müraciət olub. Müraciətdə "Ya biz çirklənməni qurtarıq, ya da çirklənmə bizi qurtarar" çağırışı ilə bəşəriyyətə ətraf mühitin çirklənməsi barədə xəbərdarlıq edilmişdir. Dünya Ətraf Mühit Günü müxtəlif formalarda keçirilir. Bura mövzu ilə əlaqədar küçə mitinqləri, velosiped yürüşləri, "yaşıl konsert"lər, məktəblərdə plakat və inşa yazı müsabiqələri, ağacəkmə kampaniyaları, ərazilərin təmizlənməsi, tullantıların utilizasiyası və s. bu kimi tədbirlər daxildir.

Avropada həmin günün qeyd edilməsi üçün hər dəfə bir baş şəhər seçilir. 2010-cu ildə Bakı mərkəz şəhər seçilmişdir. Bakı bu statusa Azərbaycanda ətraf mühitin mühafizəsi, ekoloji sahəsində görülən işlər, həmçinin beynəlxalq qurumların Cənubi Qafqazda ölkəmizə böyük əhəmiyyət verməsi BMT tərəfindən diqqətə alındığı üçün layiq görülmüşdür. Həmin il Bakıda "Çoxlu növlər, bir planet, bir gələcək" devisi altında ətraf mühitin saxlanılmasına və yaxşılaşdırılmasına, eləcə də ekoloji tarazlığın qorunması istiqamətində maarifləndirmə tədbirləri həyata keçirilmişdir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən Zığ-Heydər Əliyev adına Hava Limanı magistral avtomobil yolunun 10-cu kilometrliyində keçirilən kütləvi ağacəkmə kampaniyası bu işin sonrakı illərdə də davam etdirilməsinə stimül vermişdir. O gün ökilon zeytun, şam, sər və tuya ağacları tekco ekosistemə verdiyi xeyirli deyil, həm də həmin yoldan keçənlərin zövqünü oxşamaqla diqqət çəkir.

Maraqlıdır ki, Dünya Ətraf Mühit Günü Bakıda qeyd olunması həmin il Azərbaycan "Ekologiya ili" elan olunması ilə üst-üstə düşmüşdür. "Ekologiya ili"ndə Qəbələ şəhərində UNEP-in və Azərbaycanın birgə təşkilatlığı ilə biomüxtəliflik mövzusunda həsr olunmuş Av-

ropa Ətraf Mühit Nazirliyinin yüksəkseviyyəli konfransı keçirilmiş və müzakirələrin yekunu olaraq Qəbələ Bəyannaməsi qəbul olunmuşdur.

Azərbaycan UNEP ilə "Xəzər dənizinin dəniz ətraf mühitinin mühafizəsi haqqında Çərçivə Konvensiyası" üzrə fəaliyyət çərçivəsində də əməkdaşlıq edir. Konvensiya və onun 4 Protokolunun icrasında UNEP Azərbaycana yardım göstərir. Ümumiyyətlə, ətraf mühit üzrə aparıcı global təşkilat olan UNEP millətləri və xalqları həvəsləndirmək, məlumatlandırmaq və onlara imkanlar yaratmaqla gələcək nəsillərin yaşam tərzinə zərər gəlməməsi üçün ətraf mühitin qayğısına qalır. Məqsəd dünya istixana qazı emissiyalarını azaltmaq üçün səyləri gücləndirmək istiqamətində görülən işlərin sürətini artırmaqdır. Çünki bu gün istixana qazları tullantıların tamamilə qarşısı alınsa belə, iqlim dəyişikliklərinin təsirləri qarşısından gələcək nəsillərdə yenə də hiss olunacaq. Ona görə də iqlim dəyişikliyinə gələcək zərər və itkiləri əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq üçün dünyanın bütün ölkələri var gücü ilə çalışmalıdır.

Son illər iqlim dəyişiklikləri daha da güclənib və məhvədi olub. Temperatur rekordları, fırtınalar, daşqınlar, zəlzələlər, isti hava axınları, meşə yanğınları bəşəriyyətə qənim kəsilib. BMT-nin əlaqədar qurumu olan UNEP-in icraçı direktoru İnqer Andersenin sözlərlərinə görə, SOS signalı da hesab etmək olar: "İqlim dəyişikliklərinə uyğunlaşmaqda irəliləyiş bütün istiqamətlərdə ləngiyir. O, əksinə sürətlənmişdir. Yoxsa bəşəriyyət global istiləşmə və onun fəsadlarının öhdəsindən gələ bilməyəcək". Elə bu ilin noyabrında Bakıda keçiriləcək COP29-da bütün dünya həmin fəsadların öhdəsindən gəlməyin, təbii fəlakətlərdən qorunmağın, ən başlıcası, ekolojiyeni mühafizə etməyin yollarını arayacaq.

Züleyxa ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Aparatında 2024-cü ilin mart ayında vətəndaşların qəbulu CƏDVƏLİ

Vəzifəli şəxs	Qəbul günü
Əli Məhəmməd oğlu HÜSEYNLİ Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin birinci müavini - Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri	4
Adil Abış oğlu ƏLİYEV Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin müavini - Gənclər və idman komitəsinin sədri	6
Fəzail Feyruz oğlu İBRAHİMLİ Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin müavini - İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri	7
Ziyafət Abbas oğlu ƏSGƏROV Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri	11
Zahid Məhərrəm oğlu ORUC Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri	13
Sadiq Haqverdi oğlu QURBANOV Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri	15
Tahir Famil oğlu MİRKİŞİLİ Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri	5
Tahir Musa oğlu RZAYEV Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri	12
Musa İsa oğlu QULİYEV Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri	14
Əhliman Tapdıq oğlu ƏMİRASLANOV Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri	18
Hicran Kamran qızı HÜSEYNOVA Milli Məclisin Ailo, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri	27
Siyavuş Dünyamalı oğlu NOVUZOV Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri	11
Bəxtiyar Həmzə oğlu ƏLİYEV Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri	7
Fazil Qəzənfər oğlu MUSTAFA Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri	19
Səməd İsmayıl oğlu SEYİDOV Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri	14
Eldar Rza oğlu İBRAHİMOV Milli Məclisin İntizam komissiyasının sədri	13
Fərid Famil oğlu HACIYEV Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının rəhbəri	1
Firudin Süleyman oğlu HACIYEV Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin işlər müdiri	12
Hacı Mirhəşim Miryaqub oğlu SEYİD Milli Məclis Aparatının Dövlət quruculuğu, inzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin müdiri	28
Məhəmməd İmran oğlu BAZIQOV Milli Məclis Aparatının İqtisadi qanunvericilik şöbəsinin müdiri	27
Adil İsrayıl oğlu VƏLİYEV Milli Məclis Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri	29
Sakir Himalay oğlu SABANOV Milli Məclis Aparatının İcra hakimiyyəti orqanları ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri	28
Ayan Zəfər qızı MURTUZOVA Milli Məclis Aparatının Dövlət qulluğu və kadr məsələləri şöbəsinin müdiri	15

Qeyd: Vətəndaşlar Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının qəbul otağında qəbul olunurlar.

Ünvan: Bakı şəhəri, Parlament prospekti, 1.
"Vətəndaşların müraciətləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərini təmin etmək məqsədilə:
Qəbul vaxtı: saat 14:00-dan başlayır.
Qəbul günü qəbulu yazılmaq imkanı saat 12:00-da dayandırılır.
Qəbulu bir gün qalmış elektron qeydiyyatı dayandırılır.
Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin qəbulu dövlət olmayan vətəndaşlar şəxsiyyət vəsiqəsini təqdim edirlər.
Telefonlar: (012) 510-99-38; (012) 492-74-05; (012) 510-89-14.

COP29-un Təşkilat Komitəsində təmsil olunan QHT-lər və ekoloji profil üzrə bir sıra ekspertlər ilə görüş keçirilib

Fevralın 26-da QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Agentliyində Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamına əsasən, COP29, Kioto Protokolu-nun Tərəflər Görüşünün 19-cu sessiyası və Paris Sazişinin Tərəflər Görüşünün 6-cı sessiyasının keçirilməsi ilə əlaqədar yaradılmış Təşkilat Komitəsində təmsil olunan QHT-lərlə, o cümlədən ekoloji profil üzrə fəaliyyət göstərən bir sıra ekspertlərlə görüş keçirilib.



Dəstəyi Agentliyinin icraçı direktoru Aygün Əliyeva, "EkoSfera" Sosial Ekoloji Mərkəzinin İdarə Heyətinin sədri Firuz Sultanzadə, "Qadın, İnkişaf, Gələcək" İctimai Birliyinin sədri Gülşən Axundova, "Sağlamlıq Xidmət" İctimai Birliyinin icraçı direktoru, "Environmental Protection First" Koalisiyasının həmtəsisçisi Pərvanə Vəliyeva, Gənclərin Gender Bərabərliyi Mərkəzi "Gender Hub" İctimai Birliyinin sədri Məryəm Məcidova, həmçinin ekoloji profil üzrə fəaliyyət göstərən bir sıra ekspertlər, o cümlədən İsa Əliyev, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında İctimai Şuranın sədri Amin Məmmədov və digər şəxslər iştirak ediblər.

Müzakirələr və müvafiq məsləhətləşmələr mütəmadi olaraq davam etdiriləcək.

AZƏRBAYCAN XƏBƏR VERİCİSİ, görüşdə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası ilə bağlı Azərbaycan QHT-lərindən olan gözləntiləri diqqətə çatdırılıb, onların COP29-da fəal şəkildə iştirakı üçün zəruri məsələlər müzakirə edilmişdir. Qeyd olunub ki, Təşkilat Komitəsində dövlət qurumları ilə yanaşı, müvafiq profil üzrə işgüzar, ən fəal vətəndaş cəmiyyəti təsisatlarının yüksək səviyyədə təmsilçiliyi Azərbaycan dövlətinin QHT-lərə yaratdığı şəraitin, göstərilən böyük etimadın parlaq nümunəsidir. Görüşdə COP29-la əlaqədar müvafiq Təşkilat Komitəsinin üzvləri - QHT-lərə Dövlət

YAP nümayəndələri ICAPP-ın Gənclər Qolunun 7-ci iclasında iştirak ediblər

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamov, YAP Gənclər Birliyinin üzvü, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı Səbinə Xasayeva və YAP Mərkəzi Aparatının Beynəlxalq əlaqələr və humanitar məsələlər şöbəsinin baş məsləhətçisi Taleh Həsənzadə 2024-cü il 23-26 fevral tarixlərində Monqolustanın paytaxtı Ulan-Batorda hakim Monqolustan Xalq Partiyasının evsahibliyi ilə keçirilən Asiya Siyasi Partiyaları Beynəlxalq Konfransının (ICAPP) Gənclər Qolunun 7-ci iclasında iştirak ediblər.

13 ölkədən ICAPP-ın üzvü olan 19 siyasi partiyanın, habelə Parlamentlərarası İttifaq, Sosialist İnternasionalı kimi beynəlxalq təşkilatların ümumilikdə 100-dən artıq gənc nümayəndənin qatıldığı tədbirdə ICAPP Daimi Komitəsinin sədri Çunq Eu-yonq, Monqolustanın Rəqəmsal İnkişaf və Kommunikasiyalar naziri, Monqolustan Xalq Partiyasının Sosial Demokratik Gənclər təşkilatının prezidenti Uçral Nyam-Osor və Monqolustan Parlamentinin sədri Qombocavin Zandanşatar çıxış ediblər.

Daha sonra ICAPP-ın Gənclər Qolunun Bürosunun yeni tərkibi seçilib.

"Parlamentdə gənclərə "Hə" deyirik" mövzusunda keçirilən iclasın 1-ci plenar sessiyasında çıxış edən YAP Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamov sürətli texnoloji inkişafın baş verdiyi və yeni global çağırışların meydana çıxdığı indiki dövrdə gənclərin ictimai-siyasi həyatda rolunun artırılmasının əhəmiyyətini vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, gənclərin parlamentlərdə təmsilçiliyini dəstəkləməklə bu prosese töhfə vermək olar. YAP Gənclər Birliyinin sədri, həmçinin Azərbaycan həyata keçirilən gənclər siyasəti və Yeni Azərbaycan Partiyasının bu sahədə gördüyü işlər barədə ətraflı məlumat verib.



İclasın 2-ci plenar sessiyasında çıxış edən YAP Gənclər Birliyinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Səbinə Xasayeva gənclərin qanunvericilik orqanında təmsil olunmasını parlamentlərin ononələrini yeni nəfəs gətirdiyini söyləyib. O, Azərbaycan dövlətinin gənclərə göstərdiyi xüsusi diqqət və qayğıdan bəhs edib, müxtəlif idarəetmə strukturlarında və parlamentdə gənclərin təmsilçiliyinin önəminə diqqət cəlb edib.

Daha sonra müxtəlif ölkələrdən 100-dən artıq gəncin qatıldığı

panel müzakirələrində iştirak edən S.Xasayeva Azərbaycanda gənclərin ictimai-siyasi fəallığının artırılması sahəsində görülən işlər haqqında ətraflı məlumat verib.

Tədbirin sonunda ICAPP-ın Gənclər Qolunun Ulan-Bator Bəyannamə qəbulu edilib. Fevralın 25-də mədəni proqram çərçivəsində iştirakçıların Çingiz Xan Milli Muzeyinə və "Terelj Bumban" tur düşərgəsinə ziyarəti təşkil olunub. Səfər fevralın 26-da başa çatıb.

REGIONLAR

Çöllərdən artıq baharın ətri gəlir

Ağstafada yaz-tarla işlərinə mütəşəkkil başlanılıb

Etibarlı ərzaq təminatı hər bir ölkənin iqtisadi sabitliyinin və sosial dayanıqlılığının başlıca şərtidir. Bu səbəbdən Azərbaycanda da əhalinin ərzaqla etibarlı təminatı məqsədilə ərzaq təhlükəsizliyinin birbaşa asılı olduğu aqrar sahənin inkişafına yönəlməli irimiqyahlı tədbirlər həyata keçirilir.

Aqrar sahədə güzəştli kreditləşdirmə imkanlarının genişlənməsi, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılara subsidiyaların verilməsi, onların texnika, gübrə və kimyəvi vasitələrlə təminatının yaxşılaşdırılması həmin tədbirlərin az bir hissəsidir. Bütün bu və digər tədbirlər aqrar sektorda istehsalı artırmaqla yanaşı, ayrı-ayrı sahələrdə yüksək məhsuldarlığa və səmərəliliyə, qabaqcıl texnologiyaların tətbiqinə, ən əsası isə yerli məhsullarımızın rəqabət qabiliyyətinin artırılmasına gətirib çıxarır. Söz yox ki, həyata keçirilən bütün bu tədbirlərlə yanaşı, məhsul istehsalında təbiət də mühüm rol oynayır. Quraqlıq, yaxud yağıntılardan vaxtsız və həddən çox düşməsi fermerlərin arzulamadığı hallardır.



Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, əvvəlki illərə nisbətən bu qış mövsümünü kənd təsərrüfatı üçün əlverişli hesab etmək olar. Adətən, əkin sahələrinin su ilə təminatında çətinlik çəkən Ağstafa əkinçiləri bu hesaba sahələrdən bol məhsul gözləyirlər. Qarın yağması yazda bol su üçün zəmin yaratmaqla yanaşı, həm də ziyanvericiləri məhv edib. İndi təbiətin bəxş etdiyi bu imkandan yetərincə faydalanmağa çalışan rayon fermerləri yaz-tarla işlərinə də bir qədər tez başlamışlar. Məlum olduğu kimi, Ağstafa rayonunun

iqtisadiyyatının əsasını aqrar sahə təşkil edir. Son illər bu istiqamətdə həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində rayon fermerləri məhsul istehsalında bir sıra uğurlar qazanmışlar. Keçən il də uğurlu göstəricilərlə yola salan ağstafalılar kənd təsərrüfatının bütün sahələri üzrə yüksək nəticələr əldə etmişlər. Belə ki, ötən mövsüm 9015,6 hektar sahədə taxıl yetişdirən fermerlər hər hektardan 36,5 sentner məhsul götürmüşlər. Cari ilin məhsulu üçün əkin sahələrini bir qədər genişləndirən taxılçılar

7151 hektarda buğda, 2788,5 hektarda arpa toxumu səpmişlər. Hazırda taxıl sahələrinin yüksək səviyyədə qulluq göstərən fermerlər əmindirlər ki, əməkleri hədəfə getməyəcək, cari mövsüm keçən ildəkindən çox məhsul götürəcəklər. Ağstafalılar keçən il kənd təsərrüfatının digər sahələrində də uğurlu göstəricilər qazanmışlar. Belə ki, 1208 hektarda günəbaxan, 3800,1 hektarda yonca, 715,5 hektarda kartof, 43 hektarda sarımsaq, 149 hektarda pomidor, 75,4 hektarda kələm, 82 hektarda bostan bitki-

ləri yetişdirən əkinçilər yığdıqları məhsuldan, əldə etdikləri məhsuldarlıqdan razı qalmışlar. Onlar hətta rayonun tarixində ilk dəfə olaraq bostan sahələrinin hər hektarından 300 sentnerə yaxın məhsul götürmüşlər.

Son illər rayon sakinləri arasında daha gəlirli sahə olan arıçılığa da maraq xeyli artmışdır. Hazırda rayonda 347 təsərrüfatda 7 min 104 arı ailəsi var. Bu arı ailələri, əsasən, Sadıxlı və Muğanlı kəndlərindədir. Arıçıların qazancı rayonda arı ailələrinin sayının artmasına səbəb olur.

Bunu digər gəlirli sahə olan baramaçılığa da aid etmək mümkündür. Əgər 2022-ci ildə 43 küncü 79 qutu barama qurdu götürərək bəsləmişdisə, 2023-cü ildə 55 sakin 110 qutu barama ipək qurdu götürərək yüksək məhsul əldə etmişdir. Ümumilikdə rayon küncüləri 2442,20 kiloqram yaş barama istehsal edərək təhvil vermişlər ki, bu da onların ailə büdcəsinə xeyli gəlir gətirmişdir.

Hazırda ağstafalılar yaz-tarla işləri ilə məşğuldurlar və bu zaman hava sənədən əlverişli keçən hər gündən səmərəli istifadə etməyə çalışırlar.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Lənkəranda Xocalı soyqırımının ildönümü anılıb

Lənkəranda Ermənistan silahlı qüvvələrinin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini kobudcasına pozaraq keçmiş sovet ordusunun Xankəndidə yerləşən 366-cı alayının iştirakı ilə Xocalı şəhərinə hücumu nəticəsində qətlə yetirilən soyqırım qurbanlarının xatirəsi anılıb.

Anım mərasimi şəhərin mərkəzində, Azərbaycanlıların soyqırım qurbanlarının xatirə parkındakı "Ana heykəli" qarşısında keçirilib. Tədbirdə iştirak edən şəhər icra hakimiyyətinin (ŞİH) başçısı Taleh Qaraşov, yerli icra strukturlarının, hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərləri,

gənclər və ictimaiyyət nümayəndələri abidənin önünə gül dəstələri düzüblər, faciə qurbanlarının xatirəsini ehtiramla yad ediblər. Sonra Lənkəran Dövlət Dram Teatrı aktyorlarının ifasında "Xocalı soyqırımı" adlı kompozisiya nümayiş olunub.

Qeyd edək ki, gün ərzində soyqırım qurbanlarının xatirəsinə ucaldılan abidə əhalini tərifləndirən ziyarət olunub, rayonun idarə, müəssisə və təşkilatlarında, Heydər Əliyev Mərkəzində anım tədbirləri, Lənkəran Dövlət Universitetində, orta ixtisas və ümumtəhsil məktəblərində bu qanlı faciəyə həsr olunmuş dərslər keçirilib, mədəniyyət müəssisələrində foto, rəsm və kitab sərgiləri təşkil edilib.

Cəlil Məmmədquluzadənin yubileyi adını daşdığı rayonda qeyd edilib

İndiki Cəlilabad rayonu inzibati ərazi kimi 1930-cu ilin avqustunda təşkil edilib. 1967-ci ilədək Astarxanbazar adlanan rayonda 2 iyun 1967-ci ildə görkəmli yazıçı-dramaturq Cəlil Məmmədquluzadənin şəhrinə dəyişdirilib.

Bu il isə Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, böyük yazıçı, dramaturq, publisist və ictimai xadim Cəlil Məmmədquluzadənin anadan olmasının 155 illiyi təamam olur. Cəlilabad Rayon İcra Hakimiyyətinin və rayon təhsil sektorunun birgə təşkilatlığı ilə keçirilən tədbir də bu münasibətlə idi.

Rayon icra hakimiyyəti aparatının əməkdaşlarının, təhsil sektorunun nümayəndə-



dələrinin, ziyalıları və məktəblilərin iştirakı ilə tədbir təşkil edilmişdir. Tədbir zamanı abidəsinə ziyarətlər başlandı. Sonra dövlət himni səsləndirilib, xatirə şəkilləri çəkilib. Kazımabad kənd tam orta məktəbinin şagirdlərinin ifasında "Quzu" hekayəsinin səhnə-

laşdırılmış variantı təqdim olunduqdan sonra məktəblilər arasında şahmat yarışları keçirilib.

Sonda qaliblərə fəxri fərmanlar və medallar təqdim olunub.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Çayçılığın problemləri müzakirə olunub

Astara Rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi və Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) təşkilatlığı ilə Astarada "Çayçılıq sahəsində mövcud imkanlar, problemlər və perspektivlər" mövzusunda tədbir keçirilib.

Cənub bölgəsində çayçılıqla məşğul olan sahibkarlıq subyektlərinin çətinliklərinin öyrənilməsinə həsr edilmiş tədbirdə Astara Rayon İcra Hakimiyyətinin, İqtisadiyyat Nazirliyinin Lənkəran Regional Bölməsinin, Aqrar Xidmətlər Agentliyinin, Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun, AQT Lənkəran Regional Bölməsinin, Dövlət Vergi Xidmətinin, Astara DAIM-in, Dövlət Məşğulluq Agentliyi Lənkəran Regional Məşğulluq filialının və maliyyə qurumlarının nümayəndələri, eləcə də 20-yə yaxın fermer və sahibkarlıq subyektləri iştirak ediblər.

Tədbirdə aidiyyəti dövlət qurumlarının nümayəndələri iştirakçıları sahibkarlıq sahəsində ölkədə həyata keçirilən və hazırda davam edən layihələr, həmçinin bu sahədə mövcud qanunvericilik və dövlət dəstəyi mexanizmləri barədə məlumatlandırıldı.

Tədbirdə həmçinin çayçılığın inkişafı üçün güzəştli kreditlərə əlçatanlığın artırılması (kreditlərin güzəşt müddətlərinin yeni salınan çay plantasiyasının məhsulu düşmə müddətindən - 7 ildən az olma, pay torpaqlarında olan çay plantasiyalarına dövlət reyesterindən çıxarış sənədinin olmaması səbəbindən subsidiya alınmasında, icarəyə verilməsində yaranan çətinliklər, həmçinin yaşıl çay yarpaqlarının emal müəssisələri tərəfindən aşağı qiymətə alınması, yeni plantasiyaların salınması üçün əkinəyərli torpaqların və plantasiyanın salınması üçün verilməsi nəzərdə tutulan bərdəlik subsidiyanın azlığı və s. barədə müzakirələr aparılıb, fermerlərin sualları dinlənib, müvafiq qurumların nümayəndələri tərəfindən səsləndirilən suallar cavablandırılıb.

Kənd məktəbində "Sağlam həyat tərzi və davranış risk amilləri"ndən danışılıb

Yardımlı Rayon İcra Hakimiyyətinin (RİH) və Lənkəran-Astara Regional Gənclər və İdman İdarəsinin Yardımlı rayon sektorunun birgə təşkilatlığı ilə "Sağlam həyat tərzi və davranış risk amilləri" mövzusunda Horavar kənd tam orta məktəbində maarifləndirici tədbir keçirilib.

Yardımlı RİH başçısının müavini - İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Əfsanə Məmmədova, Lənkəran-Astara Regional Gənclər və İdman İdarəsinin Yardımlı rayon sektorunun müdiri Şəhriyar Şabiyev və adıçəkilən məktəbin müəllimləri və yuxarı sinif şagirdlərinin iştirak etdikləri tədbirdə müzakirə olunan mövzu, onun cəmiyyətdə üçün yaratdığı fəsadlar, antisosial mühitdən qorunmağın yolları barədə ətraflı sözsəz açılıb. Həmçinin yetkinlik yaşına çatmayanlar tərəfindən törədilən cinayətlərin, eləcə də onların təzyiqlərə, məişət zorakılığına məruz qalmaları və əmək istismarına təhrik olunmalarının, yetkinlik yaşına çatmayanlar və gənclər arasında kriminal həyat və düşüncə tərzinin, cinayətkarlığa meyillik formalaşmasının və bu kimi ziyanlı vərdişlərin qarşısının alınması üçün aparılan profilaktiki işlər barədə məlumat verilib.

S.CAVADOV,
"Azərbaycan"

Ekologiya

Azərbaycanda ilk bal meşəsi salınıb

"Yaşıl ürək". Azərbaycanda ən iri neft, qaz və ixrac layihələrinin operatoru olan bp şirkətinin öz tərəfdaşları ilə birlikdə ölkəmizdə həyata keçirdiyi sosial proqramlardan biri belə adlanır.

"Yaşıl ürək" torpaq eroziyasının və səhrələşmənin qarşısını almaqla karbon emissiyalarını azaltmağa yönəlmis ikitərəfli ekoloji layihədir. Layihə çərçivəsində görüləcək işlər 251 min yeni ağacın əkilməsini və birinci mərhələdə Samuxda daha əvvəl əkilməmiş 110 min ağaca qulluq edilməsini nəzərdə tutur. Bundan əlavə, Qobustan rayonunda seçilmiş bir hektar ərazidə suya qənaət edən avadanlıqlardan və qabaqcıl əkin üsullarından istifadə olunmaqla innovativ yaşıl-yaşıl sistemləri yaradılacaq. Layihə çərçivəsində indiyə kimi Samux, Şəmkir və Qobustan rayonlarında on minlərlə ağac əkilib.

Ösəndə, "Yaşıl ürək" bp-nin digər bir sosial layihəsindən - "Şirin qızıl"dan ayrılmazdır. Belə ki, bp həmçinin dörd ildən çoxdur iki mərhələdə "Şirin qızıl" adlı layihə həyata keçirib. Nəticədə 6 rayonda 530 ailə öz şəxsi arıçılıq biznesinə başlayıb. Bu layihənin bir növ davamı olaraq arıçılıq təsərrüfatlarına yaxın ərazidə Azərbaycanın ilk "nektar meşəsi" salınıb.

Keçən ilin payızında bp-nin təşkilatlığı ilə Samux rayonunda səfərdə olan jurnalistlər bu meşələri öyrənişləri üçün gəlmək üçün də imkan qazandı. "Yaşıl ürək" layihəsinin meneceri Vüqar Bəşirli bu barədə də məlumat verərək dedi:

"2019-cu ilin ikinci yarısından arı ailələrinin saxlandığı ərazilərə yaxın yerlərdə ağaclar əkilməyə başladı. Yem bazası olan bu meşə massivindəki ağacların hamısı nektarverəndir. Akasiya, ağcaqayın, badam, xarıcdə "bal ağacı" kimi tanınan evodiya ağacları əkdik. Deyim ki, evodiyanın çiçəkləmə prosesi avqust-sentyabr aylarına qədər davam edir. Bu da arıların qidalanması üçün çox əlverişlidir.

Təkcə Samuxda 110 min ağac əkilib. Rayonun torpaq və iqlim şəraiti nə-



zərə alınaraq ağacların suvarılması üçün infrastruktur da yaradılıb. Bu məqsədlə istifadəsə qalmış üç artezian quyu su bərpə edilib. Ümumilikdə isə "Yaşıl ürək" və "Şirin qızıl" layihələri çərçivəsində indiyədək Qobustanda min ağac əkilib. Samuxda və Şəmkirdə ağacların əkildiyi sahələr isə ümumilikdə 315 hektar təşkil edir.

"Şirin qızıl" layihəsi arıçılıq sahəsində ailə biznesləri yaratmaqla və ölkədə ilk dəfə olaraq "bal meşəsi" salmaqla icmalarda dayanıqlı gəlir imkanlarının artırılması məqsədini daşıyır. İki mərhələdə həyata keçirilən layihə 2017-ci ilin martından 2018-ci ilin martınadək (bir il) və 2017-ci ilin dekabrından 2021-ci ilin yanvarınadək (üç il) davam edib.

"Şirin qızıl" artıq neçə-neçə ailənin dolanışığını yaxşılaşdırıb və hazırda onlara gəlir gətirməkdədir. Layihə birinci mərhələdə Yevlax, Goranboy, Samux və Şəmkir rayonlarında 100-dən çox ailəni əhatə edib. Növbəti mərhələdə bu rayonların sırasına Tovuz və Ağstafa da qoşulub. Bu mərhələdə adıçəkilən 6 rayonda daha 400-dən çox ailə arıçılıqla məşğul olmağa başlayıb.

Beləliklə, 2017-2020-ci illər ərzində Yevlax, Goranboy, Samux, Şəmkir, Ağstafa və Tovuz rayonlarından seçilmiş 530 ailənin öz şəxsi arıçılıq biznesinə başlaması və onu idarə etməsi üçün lazımi resurslar verilib.

Arıçılar də uğur hekayələrini həvəslə danışdılar. Samux rayonunun Nəbiqanlı kəndinin sakinə Bəhrəm Xəlilov isə 10 arı pətəyi ilə başlayıb. Əvvəllər kənd məktəbinin müəllimi olan ağsaqqal bp-nin layihəsinə qoşulanda artıq pensiyaya çıxmışdı. Odu ki, şirkətin bu kəndə də gətirdiyi layihə üyeyindən xəbər verdi. İndiyədək arıçılıqla heç bir əlaqəsi olmasa da, başladığı iş uğurlu alındı. Hazırda 18 pətəyi var.

- Süzdüyüm balı satmaq üçün bazar çıxıram, - deyir. - Yaxşı məhsulun alıcısı özü onun dalınca gələr. Odu ki, mən də "Şirin qızıl"ımla elə həyətimdəcə satıram.

Bəhrəm kişi həm də ondan məmnundur ki, bu sahəyə bağlanandan bəri səhəti xeyli yaxşılaşdı, iş-güc, təmiz havada olmaq onun sağlamlıq durumundakı problemləri aradan qaldırıb.

Layihənin hər iki mərhələsində kəndlilərə ümumilikdə 6 mindən çox arı qutusu verilib. Arılardan keyfiyyətli bal almaq üçün isə bu yerlərin təbiəti bol imkanlar yaradır. Sözügedən ərazilərin bir yanında pambıq tarlaları və yonca sahələri, yazda çiçəkləyən, payızda ləzzətli bar verən ağaclar, gül-çiçəklilik dülzül və yamaclar, Tuqay meşələri... Üstəlik də bu layihəyə dəstək olaraq salınan meşə - Azərbaycanın ilk "bal ormanı"...

Onu da qeyd edək ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin və bp-nin

rəhbər işçiləri dəfələrlə birlikdə "Yaşıl ürək" meşə sahələrində olub, əraziyə baxış keçirib, eləcə də burada yeni ağaclar əkiblər. Məsələn, keçən ilin may ayında ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev və bp-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz "Yaşıl ürək" meşəsinə səfər ediblər. Onlar birlikdə Samux rayonunun Cobanabdalı kəndində yerləşən meşəyə baxış keçirib, layihənin gedişi ilə ətraflı tanış olub və sahədə 100 pavloniya ağacı əkiblər.

bp-nin Xəzər regionu üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli layihə haqqında belə deyib: "Biz fəaliyyət göstərdiyimiz bölgələrdəki icmalarda insanlara dayanıqlı mənfəət və faydalar gətirməyimizlə fəxr edirik. "Şirin qızıl" layihəsində qarşıya qoyduğumuz məqsədlər tam həyata keçirilib - kənd icmalarında insanlar üçün gəlir imkanları açılıb və yeni bacarıqlar yaradılıb. Həmçinin çox məmnunmuş ki, bu layihə ölkədə ağacəkmə və yeni meşələşmə hərəkatına əhəmiyyətli töhfə verib. İnanırıq ki, layihə çərçivəsində yaradılmış "bal meşəsi" həm arıçılıq üçün bir nektar mənbəyi olaraq, həm də yaşıl təbiət və təmiz ekologiyaya dəyərli dəstək kimi uzun illər boyu yerli icmalara xidmət edəcək".

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Masallıdan iki xəbər

Ucqrar kəndlər daha çox diqqət tələb edir

Masallı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Araz Əhmədov Miyanku inzibati ərazi dairəsinə daxil olan Dico və Ulum kəndlərinə baş çəkərək məlumat olub ki, bu yaşayış məntəqələrinin yol və digər sosial problemləri var.

Rayon rəhbərliyinin işə qarşısından sonra kənd yollarında təmir-bərpa işləri aparılmışdır. Bundan başqa, əhalinin elektrik, su və təbii qazla təminatının istiqamətində də tədbirlər görülmüşdür. Artıq Nazirlər Kabineti tərəfindən adları çəkilən kəndlərdə yaşayın sakinlərin sosial problemlərinin həlli ilə əlaqədar növbəti mərhələdə elektrik enerjisinin çəkilməsi istiqamətində qərar qəbul edilmişdir.

Qeyd edək ki, Masallının Ulum və Dico kəndləri ucqrar dağlıq ərazidə və çətin relyefdə yerləşir. Ona görə də bu yaşayış məntəqələrinin sosial problemləri daim diqqət tələb edir.

Dövrümüzün daha bir problemi - erkən nikah

Masallı Dövlət Regional Kollecinin tələbələrindən iştirakı ilə Masallı Gənclər Eviində "Erkən nikahın fəsadları" mövzusunda maarifləndirici tədbir keçirilib.

Tədbirdə erkən nikahın fərdi psixoloji və fizioloji cəhətdən inkişafına mənfi təsirlərindən, fiziki və mənəvi baxımdan öz inkişafını tamamlamayan qızların ailənin idarə olunmasında çətinliklərə gətirib çıxardığından, həmçinin erkən nikahla məruz qalan qızların təhsildən uzaqlaşması nəticəsində cəmiyyətdən kənar qalmalarından danışılıb.

Sonda tələbələr maraqlandıran suallar cavablandırılıb.



"Sular Novruzunu" - Çarşənbələrin ilki

Milli-mənəvi irsimizin qorunması və təmindir hər birimizin borcudur. Hər bir xalqın mədəniyyəti, mənəvi əxlaqı, dünyagörüşü onun bayramlarında öz əksini tapır. Azərbaycanda qədimlərdən bayramların sayı çox olub.

Bu baxımdan, çillələrin də, Novruz və çarşənbələrinin də xalqımızın bayram təqvimlərində mühüm yeri vardır. Novruz xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinin ən qədim və zəngin tarixə malik bayramlarından biridir. Novruz adətəri bu gün də ilkin mühafizəkarlığını qoruyub saxlamışdır. Novruz çarşənbələrinin hərəsinin özünəməxsus mərasimləri var. Mərasimlərdə xalqımızın dünyəyə və kainat haqqında ilkin təsəvvürləri öz əksini tapmışdır. Bu mərasimlərin həyata keçirilməsi Novruzun əsas ünvanı olan Su çarşənbəsi ilə başlayır.

Su çarşənbəsi ilə bayrama hazırlıqlara start verilir. Deyirlər ki, Tanrı ilk olaraq suyu yaradıb. Buna görə su ilk çarşənbə kimi qeyd edilir. Xalq arasında o, "Övəl çarşənbə", "Əzəl çarşənbə", "Gözəl çarşənbə", "Sular Novruzunu", "Gül çarşənbə", "Selçarşənbə", "Zəməzəm çarşənbə", "Çillibə çarşənbə" kimi də tanınır. Su çarşənbəsində suyun müqəddəs mahiyyəti ifadə olunur. Su sağlamlıq, paklıq, tale göstərmə, övladvermə, müqəddəslik, dirilik, ölməzlik, xoşbəxtlik gətirən bir inam rəmzi kimi çıxış edir.

Arzularını, gördüyü yuxuları suya danışmaq, sübh tezdən evə bulaq suyu götürmək və sair su ilə bağlı ayinlərdən dər. İnanclara görə, sübh tezdən bulaqdan götürülən su min bir dərindən dərmandır. Su çarşənbəsində baharın ilk suyu evə gətirilirdi. Su sübh tezdən götürülürdü ki, insan sösi eşitməsin. Əski inanclara görə, çarşənbə günü bütün dərdlərin dərmanı olan çarşənbə suyu dalınca gedərləmiş. Amma bu işi hər adama tapşırırmazdılar. Həmin su dalınca gümüş kuzələrə dan yerli sökülənə kimi valideynlərin ilki sayılan, 15, 16 yaşlı subay qızlar gedər, üç və ya yeddi bulaqdan su götürər, dinməz-söyləməz evə gətirib qablara boşaldana qədər heç kimlə danışmaz, yəni baxarlar. Möhz buna görə də, bu "lal su" adlanmışdır. Bu ayini icra edən qızlar yolda tanış bir adama rast gəlsəydilər, üz-lərinə su çiləyər, bu yolla bulaqdan "lal su" gətirdiklərinin xəbər verərdilər. Bəzən onları ya nişanlıları, ya da qohumları müşahidə edərdilər ki, suyun "müqəddəsliy"inə xələl gəlməsin. Tatarların Narduqan (Gündoğan) bayramında da bu mərasim keçirilirdi, belə ki, bir oğlanla, bir qız arxalarına baxmadan, dinməzə bulaqdan fəla baxmaq üçün su götürirdilər.

Çaylar dayanır, ağaclar baş əyib alını suya söykəyir

Suyun müqəddəsliyi qədim türk miflərindən qaynaqlanır. Qədim miflərə görə suyun yiyəsi vardır. El arasında "Suyun anası", "Suyun yiyəsi", "Hovuzun anası" adlanan ifadələrə rast gəlinir. Su elə müqəddəsdir ki, Axır çarşənbə çaylar dayanır, ağaclar baş əyib alını suya söykəyir.

Suyun "tale göstərmə" funksiyasına inanən əcdadlarımız "Tas falı" ("Qızlardeşin", "Çarşənbə deyişməsi", "Kuzə falı", "Dilək falı" və s.) deyilən fəlaçma ilə həddi-buluğa çatmış qızların gələcək tale-rini baxırmışdır. Çarşənbə gecəsində axşam qadınlar, qızlar, oğlanlar kiminsə evinə yığılıb çilə çıxarırdılar. Bu gecəni həm də bəxt gecəsi adlandırdılar. Odu ki, qızlar su ilə fal açib bəxtlərini sinayardılar. Bu vəsfi-hal mərasimi "Üskük çıxarma" falıdır. Bir camın içərisinə hərə öz nişanəsini - üzük, sırğa, düymə atırdı, sonra qabın üzərinə dəsmal salınırdı. Nişanələri qabın içərisində iki-üç dəfə qarışdırıb bayatı deyilirdi, bir yeniyetmə üç uşağı əlini camın içərisinə salıb nişanənin

Dayırman arxına bax!
Su gəlir, çarxına bax.
Ay çarşənbə, xoş gəldin!
Qızlarda axına bax!



Dədə-babalarımız inanırlar ki, bu çarşənbədə sellər aşib-daşır, bütün azar-bezar qar ilə bərabər yuyulub gedir. İnsanlar suyun üzərindən adla-maqla xəstəliklərdən qurtula-casına inanmışlar.

İnanca görə, axar suyun qarşısı kəsilməməlidir. Suyun qabağını kəsəni Tanrı cəzalandırır. Babalarımız suyu canlı varlıq kimi görmüşlər. Folklor nümunələrində su kulturan istifadə bəna bir sübutdur. Qazan xanın çay ilə söhbəti bunun bariz nümunəsidir. Buna görə də ilk çarşənbə "Axar sular Novruzunu" və ya "Sular to-yu" adlandırılmışdır. Suyu müqəddəs sayan xalqımız "Su bulandıranı el utandıran", "Suya tüpürməzlər", "Suya söyməzlər" və bu kimi inancları, "Su haqqı", "Suyun solumasın", "And olsun axar suya", "Ömrün su qədr olsun" və bu kimi and-ları, alqışları qoşmuşlar. Sə-fərx çaxanın arxasınca su atıb "Yolun aydın olsun!" deyirlər ki, Tanrı köməyi olsun.

Çaylar dayanır, ağaclar baş əyib alını suya söykəyir

Suyun müqəddəsliyi qədim türk miflərindən qaynaqlanır. Qədim miflərə görə suyun yiyəsi vardır. El arasında "Suyun anası", "Suyun yiyəsi", "Hovuzun anası" adlanan ifadələrə rast gəlinir. Su elə müqəddəsdir ki, Axır çarşənbə çaylar dayanır, ağaclar baş əyib alını suya söykəyir.

Suyun "tale göstərmə" funksiyasına inanən əcdadlarımız "Tas falı" ("Qızlardeşin", "Çarşənbə deyişməsi", "Kuzə falı", "Dilək falı" və s.) deyilən fəlaçma ilə həddi-buluğa çatmış qızların gələcək tale-rini baxırmışdır. Çarşənbə gecəsində axşam qadınlar, qızlar, oğlanlar kiminsə evinə yığılıb çilə çıxarırdılar. Bu gecəni həm də bəxt gecəsi adlandırdılar. Odu ki, qızlar su ilə fal açib bəxtlərini sinayardılar. Bu vəsfi-hal mərasimi "Üskük çıxarma" falıdır. Bir camın içərisinə hərə öz nişanəsini - üzük, sırğa, düymə atırdı, sonra qabın üzərinə dəsmal salınırdı. Nişanələri qabın içərisində iki-üç dəfə qarışdırıb bayatı deyilirdi, bir yeniyetmə üç uşağı əlini camın içərisinə salıb nişanənin

birini sudan çıxarırdı. Bayatı-nı oğlan, qız, qadın, kişi hər kəs deyə bilirdi. Hər dəfə ba-yatı çağırılma camdan kimin nişanəsi çıxa, onun diləyi hə-min bayatı olan mötləbə uy-ğun yozuldu. Bayatı söyləni-lən anda, hələ nişanə çıxma-mış hiss olunurdu ki, həmin bayatıya uyğun kimin üzüyü, nişanəsi çıxa bilər. Bunlara nümunə olaraq:

**Sarı yağın tortası,
Sarı kilimin ortası.
Allah muradı versin
Gələn ayın ortası**

Bu mərasim səhərə kimi davam edir. Günəş doğandan sonra mərasim iştirakçıları su üstünə gedib çilə kəsdirmiş, əl-üzünü yumalı, niyyəti edib suyun üstündən tullana-raq, "Ağırlığım-ugurluğum bu sulara", "Ağırlığımı su götür-sün" deməsi ilə başa çatır.

Qabda suya salınan saç və ya sapa üzük bağlayıb evlilik yaşını, iynələrin ucularına pambıq sarıyıb qismətini təyin etməkdə fəal inanclarından.

Dirilik suyu Xıdır və İlyas qardaşlarının adı ilə bağlıdır. Onların dirilik suyu - "abi-çə-vidan"ı tapmaları ilə bağlı mi-foloji rəvayətlər mövcuddur. Əfsanələrə görə, Xıdır İlyas iki qardaş olublar. Onlar ab-həyat suyunu içdikdən sonra ölməzlik qazanmışlar. Onların bir-birinə qovuşduğu gün isə Novruz bayramının başlandı-ğı gün hesab olunur. Rəvayətlər-də deyilir ki, Xıdır quruda, İlyas isə suda yaşayırlar. Onlar həmişə köməyə ehtiyacı ola-nın imdadına yetişirlər. Kiçik qış fəslində böyük çilə ilə kiçik çilə arasında "Xızır Nəbi" bayramı keçirilir. Bu da Xıdır Nəbinin adı ilə bağ-lıdır. Novruzun ilk çarşənbəsi isə İlyasın adı ilə bağlanır. İlk çarşənbə bəzi mənbələrdə "İlyas çarşənbə" adı kimi ve-rilmişdir. Bu çarşənbə axşam-dan etibarən suların buzu oriyir, sular get-gədə isinir, gecələr donmur, deyilənə gö-rə o, "yer altında yaza gedir". Bu səbəbdən də xalq arasında ilk çarşənbə Su çarşənbəsi kimi tanınır.

Su Tanrının müqəddəs nemətlərindən biridir

Xalq əfsanələrində, mə-həbbət və qəhrəmanlıq das-tanlarında suyun müxtəlif funksiyalar daşdığı motivlərlə yanaşı, suyun dirilik rəmzinə də rast gəlinir. Qəhrəmana gü-cü, qüvvəni, qeyri-adi qabiliy-ətləri verən vasitələrin biri də sudur. Folklorunda "dirilik su-yu" aktiv işlənmişdir. Azər-baycan folklorunda dirilik su-yu Şirvanla əlaqəli verilir. Rə-vayətlərdə, nağıllarda, Niza-minin "İsgəndərnamə"sində dirilik suyu içmək Xızırna nəşib olur. "İsgəndərnamə"də İsgəndər dirilik suyunu axarsa da, tapa bilməyə də, onun hik-mətini dərk edir. "Koroğlu" dastanında Qoşabulaq da di-rilik bulağı, ölməzliyin rəmzi-dir. Qoşabulağın suyundan içəndən sonra Koroğluya qey-ri-adi aşıqlıq, şairlik, nəre, Qı-rata qeyri-adi xüsusiyyətlər verilmişdir.

Azərbaycan türklərinin inanclarında suyun kultlaşması onun əcdad olması, övlad vərəsi, and yerinə çevrilməsi digər faktlarda gerçəkləşmişdir. Türk mifoloji inanclarında su bərkət və qüvvət mənbəyi, cəza verən Tanrı timsalında öz əksini tapır. İlk başlanğıc olan su insan neslinin artımın-dan sonra çay, bulaq, göl və s. şəkillərdə inamlar sistemində daxil olmuşdur. Türk dünyə-görüşündə suya tapınmanın izlərindən Su Tanrısı obrazı formalaşmışdır.

Su çarşənbəsində süfrələr bəzədilir. Tomiz sudan hazırlanmış pürəngi çay, müxtəlif şirniyyat və yeməklər, osason də plov süfrənin nemətləri sı-rasında olur. Bu çarşənbədə süfrəyə səmənə qoyulmur. Tə-miz, lal suyun süfrədə olması isə vacibdir. Əgər həmin su aşarsa, bu, bolluğun rəmzi ki-mi qiymətləndirilir.

Su Tanrının müqəddəs nemətlərindən biridir. Suyu mü-qəddəs bilən xalqımız bu çarşənbədə su ilə bağlı ayinlərin həyata keçirərək bayramın ilk günlərini qarşılayır. Suyun qüdrətinə inanən dədə-babala-rımız su ilə əlaqədar müdrik sözlər yaratmış, məhniylər bə-sələmiş, şeirlər qoşmuşlar.

**Qışda sütlü buz ilən,
Yazda salar dava su.
Dillənəyir söz ilən,
Çəkib ağlar nəva su.**

**Səhər ORUCOVA,
filologiya elmləri doktoru,
professor**

OXUCULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatyayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuatyayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) **manat**

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) **manat**

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) **manat**

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) **manat**



Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Hamımız ayıq-sayıq olmalıyıq

Yoxsa, "ağ ölüm" çox həyatı qara günə qoyar

Ona "ağ ölüm" də deyirlər. Təkcə ölümü mü? Əlbəttə, yox. Çünki nar-koman özü səfil, mənəsisiz, qayəsiz ömür yaşayıb həyatdan vaxtsız gətisə də, özündən sonra ata-anasının, ailəsinin, övladlarının, yaxınlarının tale-yində dərin izlər salır, onlar üçün utanc, xəcalət ünvanı olur.

Valideynləri tanış-biliş, qohum-əqrə-ba, yaşadığı məhəllə, küçə, şəhər, kənd-kəsook içində başıdık, almaıcaq, üzüm-gözib-dolana bilmirlər. Adamlarla ürkədən salamlamağa, hal-əhval tutmağa sanki cəsarət etmir, onları tanıyanların gözün-dən yayınmağa çalışırlar. Elə güman edir-lər ki, rastlaşarkən sual verib soruşacaqlar: "Axı necə oldu, oğlunuz nakotikə qurşan-dı? Bəs görmürdünüz, nəzarət etmirdiniz? Bilmirdiniz, kimlə qoşulub, kimlərlə görüşürdünüz? Övladınızın danışıqında, hərəkətlərində bunları görmürdünüz?"

Azərbaycan türklərinin inanclarında suyun kultlaşması onun əcdad olması, övlad vərəsi, and yerinə çevrilməsi digər faktlarda gerçəkləşmişdir. Türk mifoloji inanclarında su bərkət və qüvvət mənbəyi, cəza verən Tanrı timsalında öz əksini tapır. İlk başlanğıc olan su insan neslinin artımın-dan sonra çay, bulaq, göl və s. şəkillərdə inamlar sistemində daxil olmuşdur. Türk dünyə-görüşündə suya tapınmanın izlərindən Su Tanrısı obrazı formalaşmışdır.

Su çarşənbəsində süfrələr bəzədilir. Tomiz sudan hazırlanmış pürəngi çay, müxtəlif şirniyyat və yeməklər, osason də plov süfrənin nemətləri sı-rasında olur. Bu çarşənbədə süfrəyə səmənə qoyulmur. Tə-miz, lal suyun süfrədə olması isə vacibdir. Əgər həmin su aşarsa, bu, bolluğun rəmzi ki-mi qiymətləndirilir.

Su Tanrının müqəddəs nemətlərindən biridir. Suyu mü-qəddəs bilən xalqımız bu çarşənbədə su ilə bağlı ayinlərin həyata keçirərək bayramın ilk günlərini qarşılayır. Suyun qüdrətinə inanən dədə-babala-rımız su ilə əlaqədar müdrik sözlər yaratmış, məhniylər bə-sələmiş, şeirlər qoşmuşlar.

**Qışda sütlü buz ilən,
Yazda salar dava su.
Dillənəyir söz ilən,
Çəkib ağlar nəva su.**

**Səhər ORUCOVA,
filologiya elmləri doktoru,
professor**

görə onlarla dalaşdım..." Bu sözlərdən sonra yer yarılırdı, yero girirdilər. Abır-hə-yasına qışılıb dinib-danışmasa da, gəlinlə-rinin küskün, tənəli, incik baxışlarından onun nə fikirləşdiyini bilmək çətin deyildi: "Adam tapmırdınız narkoman oğlunuza al-mağa? Görək mənə bədbəxt ediyiniz?! Sizdən də çox öz atam-anam günahkardır. Çox dedim ki, oğretmək yox, oxumaq is-təyirəm. Sözlərimə əhəmiyyət vermədi. Bütün istək və arzularımın üstündən xətt çəkdi. Müəllimlərim mənə sinif yoldaş-larının çoxuna nümunə göstərdi, indi gör sinif yoldaşları harada, mən harda, nə haldayam. Övladlarımla nə edir, hara ge-dim?! Bazar-dükana da gedə bilməyirəm, öri-min narkoman olmağında utanıram". Am-ma gəlinlərinin çoxu isə bu vəziyyətlə bəri-məyir. Ailələr dağılır, uşaqlar ömürlük mənə-vi sarsıntıya moruz qalırlar.

Heç bir işlə məşğul olmayıb tüfeyli həyat tərzi keçirən, narkotikə qurşanaraq

dən dəmir qapıları, su motorlarını, mis və alüminium məftilləri, digər metal əşyaları oğurlayıb, metal qəbulu montaqolərinə verirlər. Onların arasında mal-qara oğurlu-ğu ilə məşğul olanları da az deyil.

Narkotiklərə və narkomanlığa qarşı mübarizə tədbirlərinin gücləndirilməsi ilə əlaqədar respublikamızda sistemli işlər görülür. Onun cəmiyyətdə, ayrı-ayrı ailələ-rə gətirdiyi bədbəxtlik, törətdiyi fəsadlar barədə kütləvi informasiya vasitələrində geniş məlumatlar verilir, maarifləndirici işlər aparılır. Bunlara baxmayaraq, Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları tərəfindən hər gün müxtəlif növ narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı neçə-neçə adamın, dəstənin tutulması xəbərləri eşi-dirik. Təəssüf doğuran hal odur ki, bu işlə məşğul olanların sayı ilə bərabər, onlarda tutulan narkotik maddələrin çəcdi və çəki-si də artır. Əvvəllər tutulan narkotiklər qamrlarla ölçülürdü, indi bu çəki kilo-qramlarla olur. Bu yolla külli miqdarda gə-lir əldə etmək istəyi narkoticiyə bəna və narkoticiyə bəna gətirir. Onlar üçün gənc-lərin bədbəxt olması, ailələrinin dağı-lması, uşaqların atasız-anasız qalması vacib deyil. Heç öz həyatlarını riskə at-maq, doğmalarını bədbəxt etmək də on-ları düşündürmür. Təki pul olsun.

Tutulanda isə cəzalarını yüngülləşdir-mək üçün müxtəlif bəhanələrə əl atırlar, dondan-dona girirlər, ağlaqalmaz yalan-lar uydururlar. Amma bütün bunlar gec olur, qanun qarşısında cavab vermək lazı-m gəlir. Bu isə elə də uzun olmayan in-san ömrünün xeyli hissəsinin dörd divar arasında, dəmir qapı arxasında keçməsi deməkdir. Bəlkə də bu, narkoticiyə bəna, narkoticiyə bəna bədbəxt etdikləri gənc-lərin valideynlərinin, dağıdıcıları ailələ-rə böyüyən körpələrin ah-naləsindir tutur onları. Bilmirik. Bildiyimiz odur ki, "ağ ölüm"ə qarşı mübarizə daha da gücləndi-rilməlidir. Sərhədlərdən başlanğıc küçələ-rə, səhəbsiz ünvanlara, gecə klublarına hər yer daha ciddi nəzarətə götürülməli, hamı ayıq-sayıq olmalıdır. Yoxsa, bu bə-la çox can ala bilər.

**Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"**

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

539-49-20

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Milli Məclisin rəhbərliyi, deputatlar, parlament Aparatının və İşlər İdarəsinin kollektivləri Milli Məclis Aparatının İcra hakimiyyəti orqanları ilə əlaqələr şöbəsinin sektor müdiri Ağabəli Ağayevə atası

RAFİQ AĞAYEVİN

vəfatından kədərli xatirələrini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının Rəyasət Heyəti və kollektivi "Nurgün Holding" in rəhbəri Nuru Əliyevə atası

YAŞAR ƏLİYEVİN

vəfatından kədərli xatirələrini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Komputer mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə

contact@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru



www.azerbajian-news.az



Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 4219 Sifariş 452

Qiyməti 60 qəpik